

Besedilna vrsta je stalna oblika govornega ali zapisanega besedila. Nekatere imajo točno predpisano obliko, druge ne. Nekatere obstajajo tudi v obliki že natisnanih obrazcev. Običajno smo najbolj pozorni na to, ali je besedilna vrsta **uradna** ali **javna**.

4.1 PREDSTAVITEV OSEBE

- Osebo lahko predstavimo tako, da:
 - prikažemo njeno zunanost in način življenja;
 - izrazimo svojo presojo njenih duševnih, družbenih ali strokovnih lastnosti;
 - povemo kaj o njeni preteklosti.
- **Opis** (*zunanost, način življenja, kraj bivanja ...*) pogosti so glagoli *biti* in pridevniki (*stara, visoka, sivolasa*), pogosti so tudi glagoli v sedanjiku, ki pomenijo brezčasnost (*ima, jo nosi, si prizadeva*); smo objektivni → če predstavimo svoje doživljanje opisovane osebe, je to **oris**.
- **Oznaka** (*svoje mnenje o osebi, o njenem značaju in notranjosti, ki ga dobimo na podlagi ravnanj in dosežkov te osebe; vrednostni izrazi (bogat, dober, veliko ...), glagoli so v sedanjiku; glagole v pretekliku uporabljamo le, če ta oseba ne živi več*).
- **Pripoved o dogodkih in življenju osebe in o njenem spreminjanju** (*dogodki si sledijo v časovnem zaporedju, prevladuje raba časovnih prislovov, časovnih prislovnodoločilnih zvez, glagoli so v pretekliku; pripoved je lahko **objektivna** ali **subjektivna***).

Primer predstavitve osebe

in dogodilni večji kolekciji lovskih in starih zbirateljskih turmag.

Razlog redutne je eni dni in vsem telesa nudi nepredstavljivo osvežitev. Je pooblaščenka turističnega zgodovinarja. Zaradi dolgega seznama fantazije kličemo doživec in njegova prečitavanja, ki so v obliki knjige, ne pa v obliki razpisov ali ni polkondena, tudi vsrčita prihodnost. Ni človek, ki bi bil izredno izredno. Obnaša se gospodsko, kjer je, pa vsota strazna primerno. Vse je ustrezno, v angličini. Trudimo se, in njegovih vi je vse trile, da bi se lahko nemišelnost svoje mehu in koplo.

Redno bo avtorja (razpisov) dvaindesetkrat izdati. Kolo tem je iz je kaj nekaj izrednosti, kar njegovega življenja daje druge prireditelje, je še vedno veliko zasidani med mladimi, ki so v obliki knjige, ne pa v obliki razpisov ali ni polkondena, tudi vsrčita prihodnost. Ni človek, ki bi bil izredno izredno. Obnaša se gospodsko, kjer je, pa vsota strazna primerno. Vse je ustrezno, v angličini. Trudimo se, in njegovih vi je vse trile, da bi se lahko nemišelnost svoje mehu in koplo.

Redno bo avtorja (razpisov) dvaindesetkrat izdati. Kolo tem je iz je kaj nekaj izrednosti, kar njegovega življenja daje druge prireditelje, je še vedno veliko zasidani med mladimi, ki so v obliki knjige, ne pa v obliki razpisov ali ni polkondena, tudi vsrčita prihodnost. Ni človek, ki bi bil izredno izredno. Obnaša se gospodsko, kjer je, pa vsota strazna primerno. Vse je ustrezno, v angličini. Trudimo se, in njegovih vi je vse trile, da bi se lahko nemišelnost svoje mehu in koplo.

Primer subjektivne predstavitve kraja

0

Like

Send

0

Twinkl

0

Gorenjska

Eurobasket 2013

Škofja Loka

Info

Kraj

Nastanitev

Atraksije

Aktivnosti

Dogodki

Hrana in vino

Več

Škofja Loka

Turistični informacijski center: Turizem Škofja Loka

Kidričeva 1a, 4220 Škofja Loka

++386 4 517 06 00

info@skofja-loka.com

www.skofja-loka.com

TIC 1: Turistično društvo Škofja Loka

Mestni trg 7, 4220 Škofja Loka

++386 4 512 02 68

td-skofja.loka@skoln.si

22133

Številna prebivalcev

345 m

Nadmorska višina

ob reki

Škofja Loka je tisočletno mesto, zrastle na kraju, kjer se alpsko predgorje spušča proti rodovitnemu Sorškemu polju. Nad sotočjem Poljanske in Seške Sore se dviga mogočen Loški grad, ki že stoletja varuje mesto pod njim.

Imenitna lega na sotočju dveh rek ter stičišču prometnih in trgovskih poti je spodbujala razvoj obrti in podjetništva. V 14. stoletju je dal škof Leopold zgraditi mogočen kamniti most čez Seško Soro, ki do danes ostaja eden najstarejših tovrstnih arhitekturnih spomenikov v Evropi.

Mesto je leta 1511 doživelo rušilni potres, vendar si je s prazemoostjo in umnostjo meščanov, kaj kmalu opomoglo, saj je z načrtno popotresno prenovo zasijalo v novi urbanistični in arhitekturni podobi, ki je od tedaj le malo spremenila.

Zvonik Šentjakobske cerkve, ki nosi letnico 1532, je poleg Loškega gradu osrednja mestna arhitekturna dominantna, ki skupaj soustvarjata značilno mestno veduto. Notranjost farne cerkve je bila po drugi svetovni vojni preurejena po načrtih arhitekta Jožeta Plečnika.

V Loškem gradu danes domuje Loški muzej, ki je s sodobno urejenimi muzejskimi zbirkami in živahno galerijsko dejavnostjo, med najbolj obiskanimi mestnimi znamenitostmi.

Škofjo Loko in okolico lahko doživite tudi kot pohodniki in kolesarji. Zelena Škofjeloška hribovje nam ponuja obilico možnosti za pohode in izlete, kolesarjem pa urejene poti različnih zahtevnostnih stopenj. Označene poti vas vodijo po prostornih gozdovih, preko cvetočih travnikov, ki kar sami vabijo k lenobnemu posejanju, do razglednih vrhov in prijaznih hribovskih vasic.

Škofja Loka premore tudi bogato kulturno zgodovino. Tu je leta 1721 pater Romuald Marušič napisal Škofjeloški pasijon – najstarejše ohranjeno dramsko besedilo zapisano v slovenskem jeziku.

Ta živopisni gledališki spektakel, ki se odvija po ulicah in trgih starodavne Loke, v katerem nastopa preko 600 gledalcev in 60 konj, bomo spet uprizorili leta 2015. Ohranjeno pasijonsko knjigo si lahko ogledamo v knjižnici Kapucinskega samostana.

V začetku 20. stoletja, v svojem nemara najbolj ustvarjalnem obdobju, je v Škofji Loki prebival veliki slovenski slikar Ivan Grohar. V tistem času so v Loko pogosto zahajali in tod ustvarjali tudi ostali impresionisti. Slikovite podobe našega mesta in škofjeloškega podežolja pa so se za vselej vtisnile v narodov spomin.

Starodavna Loka doliva v poletnih mesecih z raznoterimi kulturnimi prireditvami svojo najlepšo, najbolj slikovito podobo. Loški Histrari je avtentična, a prvibna srednjeveška prireditev, ki sklene junjsko praznovanje. V Juliju in avgustu se vrstijo prireditve poletne Pisane Loke – cikel prijetnih koncertov in gledaliških predstav, ki se odvijajo na različnih prizoriščih v starem mestnem središču.

Jesen nam na lepo založeni sredini ekološko tržnici sredi Mestnega trga postreže s plodovi Škofjeloškega podežolja, božično-novoletni čas pa zaznamujejo prireditve "Belega decembra".

Vabimo vas, da nas obiščete, saj vas bo živahen mestni utrip zagotovo ponesele s seboj.

na zemljevid

GPS N: 46,1651

E: 14,3678

Regija: Gorenjska

Destinacija: Eurobasket 2013

Kraj: Škofja Loka

Publikacije

slovensko

Katalog Škofjeloškega območja

Rezerviraj & kupi

Rezervacije

Išči v:

ŠKOFJA LOKA

Priloge:

Dan

Mesec

Leto

2

7

2013

Nač

Soba

Osoba

2

1

2

Napredno iskanje

Išči

Zaznamki

Bled Logarska dolina Piran - Pirano

Most na Soči Ljubljana tolimin

bohinja Bovec Maribor Celje Portorož

Sledite nam:

Facebook

RSS

Slovenski kanal

Glovenja na TripAdvisor

BOOKMARK

GO

- Naprava je **predmet** iz več delov, ki omogoča ali opravlja določeno delo.
- Povemo, **iz česa sestoji** in **kakšno vlogo** ima posamezni del – napravo opišemo.
- Predstavimo **njene dele**, **njihovo zunanost**, **položaj** in **delovanje posameznih delov**.
- Glagoli so v sedanjiku (*pomen brezčasnosti/splošnosti*), izražajo sestavinskost (*ima, vsebuje, sestoji ...*), drugi pa dejanje (*izpelje, pospeši ...*).
- Ponavadi je dodano **slikovno gradivo** (*skica, fotografija ...*) – za bolj razumljiv opis.
- Naprave navadno opisujemo objektivno (*to imenujemo tehnični opis*), včasih tudi subjektivno (*zlasti v reklamah*).

Primer opisa naprave

14 STVAN UBEJA
MATJAZ ROPRET

INFOTEH

sobota, 8. junija 2013
infoteh@infoteh.si

DELO

Več moči, manjša poraba

Intel core Prečeljen napredek obljublja tudi pri grafičnem delu

Ne bomo pisali o avtomobilskih motorjih. Intel je ta teden v prodajo poslal četrto generacijo procesorjev core, pri kateri je še večji poudarek kot na zmogljivostih na napredku grafičnega dela in manjši porabi energije.

MATJAZ ROPRET

Intel, največji svetovni proizvajalec procesorjev, skupaj vsako leto izda novo generacijo izdelkov, ki pogosto vsebuje računalniške. Pri tem v različnih delih uporabljajo različne tehnologije. Tudi pomembni zmanjšanje proizvodnega procesa, ki omogoča, kako večji je osnovni delček jedra procesorja. Lastni procesorji so bili in zgodbe tice, saj je Intel prešel s 22-nanometrijskega na 22-nanometrijski proces. Točilo pa označuje novo arhitekturo procesorja, in tak je tudi hrambi ozroma četrta generacija procesorjev. In nudi ime core i3, core i5 in core i7.

Pavel Gepner, specialist za arhitekturo procesorjev pri Intelu, je zavrnil, da so tokrat naredili velik korak naprej v arhitekturi procesorja in s tem dosegli sleherni zmogljivost na var moči. Sama zmogljivost tako niti ne bo naša bistveno večja kot pri prejšnjih procesorjih, toda pa so enake ali boljše rezultate zaradi posebnosti precej manj energije. Intel obljublja kar za polovico manjšo porabo, ali drugače, dvakrat daljša trajanje baterije v prenosnikih in tablicah. Če navedbe bomo lahko potrdili ali ovrgli šele, ko dobimo v roke naprave z novimi procesorji, kar pričakujemo, da se bo zgodilo proti koncu poletja ali jeseni.

Med drugimi imajo novi procesorji dve lastnosti, ki naj bi pripomogli k boljšemu izkoristku. Vse je priložnost vgraditi usmerjevalnik napetosti, ki zagotavlja »dostavo« elektrike po celotnem sistemu, kar povečuje učinkovitost matične plošče in poveča izkoristek. Poleg tega imajo novi procesorji zelo majhno porabo v mirovanju. Čelo tako majhno, da sodelajo napajalnik, ki lahko preprosto manjša, da se je računalnik že upravlja. Povrh ima procesor lahko vgrajen sistemski tiskalnik, kar pomeni tako poravnosti izdelavo matične plošče.

Druge uveljavljene pa je vgrajena grafična čip. Očitoma del procesorja, ki skrbi za grafiko. Dandaj so bili Intelovi procesorji glede tega delni procesi, saj z njimi ni bilo mogoče pogostim zabavnostnih iger ali grafičnih programov. Grafika i3a (nisi) v nekaterih procesorjih (še vseb) naj in to spreminja matične plošče.

INTELOVA MOBILNA PRIZADEVANJA

Pri tem ko je korporacija uspešna pri razvoju procesorjev za namenske mobilne, nudi poskušajo tudi priročnik. Do konca leta bo po besedah Uroša Huzajla predstavila procesorje iz družine atom, ki bodo pri vsakem metu dvakrat bolj zmogljivi od zdajšnjih, prav tako bo na voljo štirinajst različic, rde je največ dvogledna. Sklaven pri tem pa je podpora za omrežja LTE v našem procesorju, ki je morda tudi zagotavlja.

PREDSTAVITEV POSTOPKA

- **Postopek** je ponavljajoči se potek dejanj, ki pripeljejo k določenemu cilju, nekaj splošno mogočega, ne pa enkratnega.
- **Značilnosti:**
 - sestavljen je **iz korakov/faz**, ki si sledijo v **časovnem zaporedju**;
 - vsebuje glagole dejanja (*stehtaš, stepeš, umešaš ...*), ki si sledijo v zaporedju in so v sedanjiku;
 - za večjo nazornost je največkrat dodano slikovno gradivo.

in / NAREDI SAM

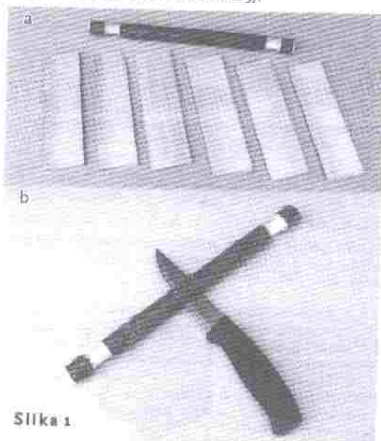
Mlinček na vodi

Besedilo in fotografije: Tomaž Steriša

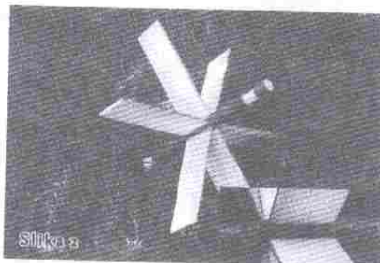
Mlinček na vodi je razmeroma lahko narediti, je pa treba uporabiti nekaj več moči. Predlagam, da mlajšim pri delu pomaga vodnik. Varnost je na prvem mestu.

Za izdelavo potrebujemo palico za os in debelejši kos lesa brez grč za lopatice. Palica za os naj bo iz žilavega lesa, kot je na primer leska (Slika 1a), ki se ga da lepo razcepi. Dolžina in debelina osi je odvisna od velikosti mlinčka, zaželeno pa je, da je teža čim manjša, saj se lažji mlinček lažje vrti. Na vsaki strani osi izrežemo utor, ki bo sedel na rogovi, ko bomo mlinček postavili v vodo (Slika 1a in 1b). Pri tem pazimo, da je izrezani utor čim bolj gladko zaobljen, sicer se lahko mlinček med vrtenjem zatika.

Na mestu, kjer bodo lopatice, os z ostrim nožem razcepimo po sredini (Slika 1b). Konico noža zapčimo navpično v palico, ki smo jo z roko ali nogo (na varni razdalji od mesta rezanja) pritisnili na ravno podlago, da se med delom ne premika. Počasi povečujemo pritisk, pomagamo si s kratkim premikanjem ročaja naprej in nazaj, dokler rezilo na drugi strani palice ne pogleda ven. Pazite, da nož ne zdrsne; nikakor tega ne počnite v naračju! Če delamo mlinček s štirimi lopaticami, moramo os razcepiti dvakrat, pod kotom približno 90° (Slika 2 desno), če pa želimo narediti mlinček s šestimi lopaticami, moramo os razcepiti trikrat, tako da so lopatice med seboj razmaknjene za približno 60° (Slika 2 in Slika 3).

Slika 1

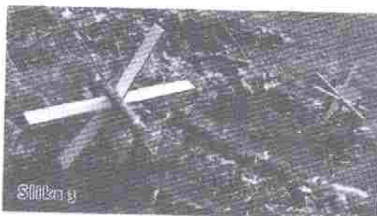

Za izdelavo lopatic je zelo uporaben nekoliko debelejši kos smrekove sušice, ki ga z nožem razcepimo na tanke ploščice. Na Sliki 1a so iz smrekove letvice razcepljene lopatice, debele približno tri milimetre (nekoliko debelejša bodo tudi v redu), ki jih na eni strani še stanjšamo.

Stanjšani del lopatic zapčimo v razcepljena mesta na osi, približno do sredine osi globoko. Narejeni mlinček vidimo na Sliki 2 (detalj spoja med osjo in lopatico desno spodaj).

Mlajšim in tistim, ki niste vajeni dela z nožem, predlagam, da najprej naredite manjši mlinček s tanjšo osjo in štirimi lopaticami. Pri manjšem mlinčku na Sliki 3 uporabimo dve daljši lopatici, ki ju do sredine porinemo skozi razcepljeni mesti na osi. Tako dobimo mlinček s štirimi lopaticami, ki so med seboj postavljene pravokotno.

Mlinček z utori postavimo med rogovi, ki smo ju zapčili v tla potoka (Slika 3). Čeprav je bil tok vode razmeroma šibek, sta se oba mlinčka na sliki vrtela, le manjši bi bolje deloval na nekoliko hitrejši vodi.

Slika 3

4.5

RAZISKOVALNI POGOVOR (INTERVJU)

- Je raziskovalni pogovor, v katerem sodelujeta spraševalec in intervjuvanec.
- V njem sodelujeta dve osebi, ki se menjavata v vlogi govornca in poslušalca (je **dvogovorno** besedilo).
- Je **javno besedilo** (objavljeno oz. sporočeno prek množičnih občil); priljubljena novinarska vrsta.
- Na intervju se mora **novinar dobro pripraviti** (zbrati podatke o izbrani osebi oz. temi, se odločiti za medij objave intervjuja ...).
- Nekateri so sestavljeni samo iz vprašanj in odgovorov, drugi so tudi **predstavitveni** – ti imajo na začetku uvodni del (kjer so navedeni najpomembnejši podatki o vprašanem).
- Značilne so **informacije, opisi, ugotovitve** (manj je razlag in utemeljitev, saj se novinar v neposredno komentiranje odgovorov ali v polemiko z vprašanim ne spušča).
- Nimajo zaključka.
- Lahko so **osebni** (predstavlja zanimivo osebo) ali **tematski** (nekoga sprašuje o zanimivi temi) ali **mešani** (kadar se oboje prepleta).

- Posebni obliki intervjuja: okrogla miza, izjava, anketa.
- **Ločimo:** časopisne, revijalne, radijske, televizijske, spletne intervjuje.
- Sestoji iz 10 % vprašanj, ostalo so odgovori.
- **Zgradba** intervjuja:
 - naslov (lahko tudi nadnaslov),
 - predstavitveni uvodni del,
 - zaključka ni, pač pa zahvala za pogovor (lahko tudi izrečene dobre želje),
 - podpis spraševalca.

Primer intervjuja

“Vesel sem, da Lent sploh bo”

Vladimir Rukavina.

Direktor Festivala Lent pravi, da so ga pod streho spravili z velikimi težavami, saj je nekaj denarja odnesla še košarka.

» KATARINA PERNAT

Koga od nastopajočih se letos na Festivalu Lent najbolj veselite?

Predvsem se veselim, da festival sploh bo, saj smo ga z velikimi težavami spravili pod streho. Kar nekaj že dogovorjenih sponzorstev nam je v zadnjem trenutku odneslo evropsko prvenstvo v košarki, o svojem deležu pa mora ob rebalansu odločiti še mestni svet Mestne občine Maribor. Če pa moram vseeno posebej izpostaviti izvajalca, so to skupina Množil Brass iz Avstrije – zaradi njihove glasbene virtuoznosti, združene z nič manj virtuosnim humorjem – ter Uriah Heep in Osibisa, ker me spominata na mladost.

Ali je bilo letos narejenega kaj več za promocijo Maribora in festivala tudi zunaj naših meja?

Žal ne, vsaj z naše strani, saj smo skoraj popolnoma brez sredstev za promocijo, umanjkal pa je tudi delež, ki ga je nekoč zagotavljala Slovenska turistična organizacija. Očitno države promocija enega od največjih festivalov v tem delu Evrope kot vaba za turiste ne zanima, Maribor pa je obubožan in nima od kod vzeti denarja za promocijo.

Ali je festival kaj bolj prepoznaven zaradi lanske Evropske prestolnice kulture (EPK) v Mariboru?

Žal ne toliko, kot smo upali

24dejstva

Kje in koliko

Prizorišča: Plavajoči oder (glavni oder), Večerov oder (rock), Stari radio (jazz, komedije), Mladinski oder (urbana glasba), Jurčkov oder (solisti in kantavtorji), Sodni stolp (zahtevnejša glasba), Oder stand up komedije, Salon glasbenih umetnikov (komorna glasba), Park doživetij (art kamp), Sportni Lent (športne dejavnosti).

Vstopnice: Lenta (vstopnica za skoraj vse prireditve skupaj) – 25 evrov, za dijake in študente – 18; dnevna vstopnica – 15 evrov; vstopnice za Uriah Heep, Medeski Martin & Wood, Bill Evans Soulgrass, Tony Allen, Stefanovski & Spasov – 20 evrov; vstopnica za komedijo na Starem radiu – 15 evrov; vstopnice za druge dogodke večinoma po 5 evrov.

in kot bi lahko bil. Po mojem mnenju bi kazalo ravno v času festivala, ko je Maribor najbolj prešeren in najprilačnejši, pripeljati obiskovalce od drugod, da bi se seveda v prihodnosti na podlagi pozitivne izkušnje vračali. S tem se niso strinjali, vlagali so v promocijo drugih reči. Ob tem so sredstva, kot vidimo, žal ostala, te priložnosti pa nismo izkoristili.

Kakšno oceno bi dali za lansko izvedbo EPK?

Prinesla je mnogo več, mnogo manj in ravno toliko, kot smo pričakovali.

Finančna situacija je vsako leto trši oreh. Ali lahko v teh časih sploh ponudite kakšne napredke oziroma posodobitve?

Festival je ostal enako obsežen kot prejšnja leta, saj manjši preprosto ne moremo biti, ker bi se to poznalo pri sponzorjih, ki vseeno prispevajo levji delež proračuna. Tu smo nekako ujetniki samih sebe. Tudi kakovost ostaja visoka, žal pa si ne moremo privoščiti “zvezd”, kot smo si jih včasih.

Si želite v prihodnjih letih v festival uvesti kaj posebnega?

Najprej si želimo malo stabilnosti, načrtov je ogromno, vsekakor pa bo marsikaj odvisno od tega, kaj se bosta v razvojnem smislu okoli Maribora dogovorila mesto in država, predvsem o možnosti črpanja evropskih sredstev iz strukturnih skladov tudi za vsebine pri povezavi kulture in turizma.

Katarina.pernat@zurnal24.si

Vladimir Rukavina, direktor Narodnega doma Maribor in Festivala Lent, ki se je že začel in bo trajal do 7. julija, pravi, da si zaradi krize ne morejo več privoščiti vsem znanih zvezd.

Primer izjave

IZJAVE TEDNA

»Tudi za samostanski zidovi so stiki, redavnic z tisočim svetom, pa lezbarna razmerja, seveda.«

Vilma Zlobec, bivša ministrica, 28. 3. 2013, o tem, ali je v ministrijskih samostojnih, ali ne.

»Ne bi me motilo, če bi se zatekli h kakšnemu jugoukrepu – da bi nekaj sobot delali zastoj.«

Dušan Mramor, dekan Ekonomske fakultete v Ljubljani
Vir: Večer, 23. 3. 2013, o tem, kaj bi bilo vredno še storiti z nami.

»Nisem v nobeni igri, z izjemo četrtka, 4. aprila, ko bomo igrali nogomet s parlamentarnimi novinarji.«

Gašpar Gašpar Mišič, poslanec

Vir: finance.si, 28. 3. 2013, o tem, ali je v igri za državni sekretar v kabinetu predsednice vlade.

»Zagotovo ni primerno, če se duhovnik postavlja z dragim avtomobilom, a ponavadi je avtomobil edino premoženje duhovnikov.«

Ljudmila Novak, političarka

Vir: Onapiluc, 2. 4. 2013, o tem, da duhovniki posedujejo vrhne avtomobile, ker so tuji na versu.

»Tisti, ki menijo, da je poligrafičar, se motijo.«

Dr. Polona Salič, novinarka

Vir: Dnevnik, 23. 3. 2013, o tem, da se mnogi prestrašijo, da bi poligrafičarji prešli na ulice.

DPA 15

IZJAVA DNEVA

»Vsi mislijo, da slovenski izdelki ne bodo našli mesta na policah. Glede na primere iz Avstrije lahko rečem, da ni tako. Trgovska veriga Billa je že 20 let v lasti nemškega lastnika in veliko izdelkov je avstrijskih. Kaj bo na policah, ni odvisno od lastništva, ampak od tega, kako konkurenčni so lokalni pridelovalci.«

HERBERT FERREL, predsednik uprave Hypo Alpe-Adria-Bank, o strahovih zaradi prodaje Mercatorja.

Primer ankete

Katera je za vas najpomembnejša kulturna nagrada?

Kresnik, vedno prebrani najbrani roman: 30,47 %

Prešernova, 20 let, da so najbrani vedno ugledni umetniki: 40,07 %

Rozinorov prestan, ker je gledalci men slovenski zelo priljubljeni: 2,94 %

Nagrade so mlino, kulturniki naj se potrudijo s prodanimi tiskali: 30,69 %

Nobela, kulturni niso ne zanima: 10,83 %

Na tede: 10,83 %
Na tede: 10,83 %

Nova vprašanje: kaj menite o državnih proslavah? Oddajte glas na: www.delo.si

10. 10. 2013, v spletni anketo

POGAJALNI POGOVOR

- Je **dvogovorno** besedilo.
- Sogovorca **usklajujeta** svoji mnenji; če pri tem vsak vsaj malo popusti, lahko skleneta **dogovor/ sporazum** (= *skupno mnenje, v katerem so upoštevani interesi obeh*).
- Obe človekovi dejavnosti – **govorjenje** in **poslušanje** – sta enako pomembni.
- Poteka v **zasebnih** (*neuradnih*) pa tudi v **uradnih** okoliščinah – tu usklajevanje traja navadno dalj časa, če se konča uspešno, se sprejeti dogovor zapiše, sogovorca pa se pod njim podpišeta – razne pogodbe.
- Pogajanje naj bo vztrajno, a vljudno in spoštljivo; spoštujemo pravila obnašanja – **bonton** (*ne segamo po nepotrebnem v besedo, nismo cinični, žaljivi ...*).

PREPRIČEVALNI POGOVOR

- Je vrsta pogovora, v katerem skušamo sogovorca pripraviti, da **bi nekaj storil, spremenil mnenje, upošteval naše nasvete, izpolnil naše želje** ... → to lahko počnemo strpno, vztrajno, lahko ukazujemo, spodbujamo, prepričujemo, dokazujemo ...
- Poziv lahko izrečemo
 - **neposredno** (z velelnikom, z naklonskim glagolom prisile/nujnosti: *Pojdi se učiti!*) ali
 - **posredno** (*Dobro je, če človek v življenju kaj zna.*).
- Je del našega vsakdana, in to v zasebnih in javnih ter uradnih in neuradnih okoliščinah.
- Vrsta prepričevalnega pogovora je **debata**: sogovorca (*ali eden od njiju*) se na pogovor pogosto vnaprej pripravi, sogovornici se pogosto sklicujejo na znanstvena spoznanja in statistične ugotovitve, na splošno znana dejstva ali veljavne norme, na dejanja ali nazore znanih ljudi

URADNO OPRAVIČILO

- Je besedilo, v katerem sporočevalec **izraža obžalovanje zaradi neljubega dogodka**, ki je **naslovniku škodoval**.
- Lahko je **uradno** ali **neuradno**.
- **Uradno opravičilo**: opravičujejo se posamezniki ustanovam oz. njihovim predstavnikom ali obratno; **neuradno opravičilo**: opravičujejo se družbeno enakovredni ljudje (sošolec sošolcu, mož ženi, brat sestrini ...).
- **Oblika uradnega opravičila**:
 - levi zgornji kot: sporočevalčevi podatki (ime, priimek, naslov);
 - pod njimi naslovnikovi podatki;
 - desni kot: kraj, datum;
 - sledi naslov (ime) besedilne vrste (*Opravičilo*);
 - sledi vljudnostni nagovor (npr. *Spoštovani!*);
 - v vsebini/jedru opravičila sporočevalec s **tehtnimi argumenti** poskuša razložiti okoliščine in vzroke za nastanek neljubega dogodka oz. napake, ki jo je storil; to obžaluje; pri tem je vljuden in mora znati prevzeti odgovornost;
 - nazadnje se še vljudno opraviči in podpiše.
- **Glagoli** so v **prvi osebi ednine** (*se opravičujem*), če gre za **opravičilo v imenu ustanove**, pa v **prvi osebi množine** (*se opravičujemo*).
- Izroča se v **ovojnici**.

Primer uradnega opravičila

Telekom Slovenije, d. d.
Cigaletova 15
1546 Ljubljana

Ljubljana, 5. 7. 2011

Maja Plut
Zelena pot 12
4000 Kranj

OPRAVIČILO

Spoštovani,

obveščamo Vas, da Vam zaradi sistemske napake nismo obračunali na računu za mesec maj 2011 klicev, ki so bili z Vaše telefonske številke vzpostavljeni v času od 22. 5. 2011 do vključno 25. 5. 2011.

Navedeni promet smo Vam obračunali v obračunu za mesec junij 2011.

Prosimo Vas, da nas v primeru nejasnosti pokličete na brezplačno številko 0808000.

Prizadevali si bomo, da se podobna situacija ne bi več ponovila, Vas pa še enkrat prosimo, da sprejmete našo obrazložitev in opravičilo z razumevanjem.

S prijaznimi pozdravi,

Mateja Novak
direktorica Sektorja za odnose z uporabniki

4.9

URADNA PROŠNJA

- Je pozivno besedilo, s katerim želimo pridobiti korist od uradne osebe oz. ustanove.
- Je **zasebno pozivno** besedilo (pošljemo ga uradnim ustanovam, da bi vplivali na njihovo ravnanje v našo korist).
- **Značilnosti:**
 - je **dvogovorno** besedilo (sporočevalec pričakuje naslovnikov pisni odgovor);
 - lahko je oblikovano kot obrazec;
 - paziti je treba na **vljudnost, jezikovno pravilnost in lepo obliko zapisa**;
 - je **objektivno** besedilo (navajamo resnične podatke, preverljive s priloženimi dokazili);
 - vrsta uradne prošnje, naslovljena na upravni organ, je **vloga**.
- **Oblika:**
 - **glava:** v levem zgornjem kotu navedemo podatke o sporočevalcu (ime, priimek, naslov), pod tem podatke o naslovniku (ime podjetja/ustanove, društva ali osebe, njen naslov), v desnem zgornjem kotu pa še kraj in datum;
 - **jedrni del:** naslov (tj. izrazitev sporočevalčevega namena in teme besedila), nagovor, izrek prošnje in njena utemeljitev – po kratki predstavitvi (rojstni podatki, šolanje, zaposlitev ipd.) navajamo predvsem podatke, ki so pomembni za rešitev prošnje;
 - **zaključek:** zahvala za pozornost in morebitno ugodno rešitev; sledi pozdrav in čitljiv podpis (desno spodaj); z njim jamčimo za resničnost zapisanega;

- ponavadi prilagamo dokazila; njihova imena po abecednem redu ali po pomembnosti zapišemo levo spodaj v rubriki **Priloge**.
- Sporočevalčev namen je izražen neposredno.
- Uradna prošnja je v jedrnem delu pripovedovalno in utemeljevalno besedilo, zato pazimo na izbiro glagolskega časa – preteklik, ko pripovedujemo o šolanju in dosedanji poklicni poti, oz. sedanjik in prihodnjik, ko navajamo želje in obljube v zvezi z naprošenim.

Primer uradne prošnje

Maja Plut
Zelena pot 12
4000 Kranj

Kranj, 12. 9. 2012

Gimnazija Kranj
mag. Franci Rozman, ravnatelj
Koroška 13
4000 Kranj

Prošnja za premestitev iz 1. a razreda v 1. b razred

Spoštovani!

Sem dijakinja 1. a razreda Gimnazije Kranj in bi se rada prepisala v 1. b oddelek. Vzrok za premestitev ni v tem, da bi se v razredu slabo počutila ali se ne bi razumela s sošolci, pač pa v tem, da sem v tem oddelku edina doma iz Kranja; vsi ostali sošolci so namreč iz okolice Kranja oz. iz različnih krajev Gorenjske.

Večina mojih nekdanih osnovnošolskih sošolcev je bila dodeljena v 1. b oddelek, zato bi se jim tudi jaz rada pridružila. Rada bi bila tudi zdaj njihova sošolka ne le zato, ker jih dobro poznam in se dobro razumemo, pač pa predvsem zato, da mi bodo lažje prinesli gradivo, če bom kaj manjkala v šoli (in seveda jaz njim) in mi razložili obravnavano snov; tudi popoldan in v prostem času bi se lahko več družila z njimi. Mislim, da lahko razumete moje razloge za prepis v 1. b oddelek.

V upanju, da boste mojo prošnjo ugodno rešili, Vas lepo pozdravljam.

Maja Plut

4.10

URADNA PRIJAVA

- **Je besedilo, s katerim se priglašamo na razpis.**
- Je **uradno** besedilo, zato mora upoštevati vse zakonitosti uradnega besedila.
- **Je zasebno pozivno** besedilo (pošljemo ga uradnim ustanovam, da bi vplivali na njihovo ravnanje v našo korist) in **dvogovorno** (sporočevalec pričakuje naslovnikov pisni odgovor).
- Lahko je oblikovana kot obrazec.
- **Oblika:**
 - je oblika uradnega dopisa (glava, jedrni del, zaključek in priloge) → **glej uradno prošnjo**;
 - od prošnje se loči po tem, da se **na začetku jedrnega dela sklicujemo na razpis ali oglas**, na katerega se odzivamo.
- Mnogi delodajalci danes niso zadovoljni zgolj s prijavo, ki je napisana po predpisanem vzorcu, pač pa predvsem **z izvirno predstavitvijo kandidata in njegovih delovnih sposobnosti ter z idejami za uspešno delo**.
- **Prijavnice** so predpisani obrazci, s katerimi se prijavimo k izpitu, vpisu ... vsebujejo prazne rubrike, v katere vpišemo zahtevane podatke in jih dokumentiramo s prilogami, same prijave ne utemeljimo; s podpisom jamčimo za resničnost podatkov.

Primer uradne prijave

Maja Plut
Zelena pot 12
4000 Kranj

Kranj, 28. 2. 2013

ENKI d.o.o.
Tehnološki park 19
1000 Ljubljana

Prijava na razpis za prosto mesto prevajalca

Spoštovani!

Prijavljam se na prosto delovno mesto prevajalca, razpisano na spletnem portalu MojeDelo.com.

Rojena sem bila 23. 9. 1981 v Kranju. Osnovno šolo sem obiskovala v Trzinu, gimnazijo pa sem zaključila v Kranju. Na filozofski fakulteti – smer: angleščina, francoščina (oddelek prevajalstvo) – sem diplomirala leta 2006 z oceno prav dobro (9). Bila sem med boljšimi študenti, kar je bil razlog tudi za to, da sem odšla v Francijo na izmenjavo študentov. Tam sem bila eno leto in sem se v francoščini zelo izpopolnila. Tudi na področju prevajalstva imam kar nekaj izkušenj, saj sem zadnja tri študijska leta tudi prevajala kot državna prevajalka na Vladi Slovenije. Zadnji dve leti sem bila (za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu) zaposlena v prevajalski agenciji Alkemist. Več let pa tudi prevajam doktorske in magistrske disertacije, in sicer iz slovenščine v francoščino. Redno se udeležujem jezikovnih seminarjev. Pasivno obvladam tudi špansko, nemško in rusko.

Menim, da ustrezam vašim zahtevam in izpolnjujem vaše razpisne pogoje. Vašemu podjetju bi pripomogla, da bi še hitreje izdajali razne publikacije, ki bi bile pomensko in jezikovno kakovostno prevedene. Če me boste izbrali na razpisano delovno mesto, vam na podlagi izkušenj zagotavljam, da vas ne bom razočarala.

Zahvaljujem se vam za zaupanje in vas lepo pozdravljam.

Maja Plut

Priloge:

- življenjepis
- fotokopija diplome
- priporočilo predstavnika podjetja Alkemist

4.11

URADNA PRITOŽBA

- Je besedilo, v katerem izražamo nestrinjanje zaradi ravnanja kakšne ustanove ali njenih predstavnikov, zaradi slabe kakovosti izdelkov ali storitev (npr. ravnanje zaposlenega), zaradi neugodno rešene prošnje ipd..
- Je **uradno** besedilo in tudi zanj veljajo vse zakonitosti uradnega besedila.
- Je **zasebno pozivno** besedilo (pošljemo uradnim ustanovam, da bi vplivali na njihovo ravnanje v našo korist).
- Je **dvogovorno** (sporočevalec pričakuje naslovnikov pisni odziv).
- Lahko je oblikovano tudi kot obrazec.
- **Oblika:**
 - je **uradni dopis**, zato zanj velja oblika predpisanega uradnega dopisa (glava, jedrni del, zaključek in priloge) → **glej obliko uradne prošnje**;
 - v jedrnem delu **nazorno pojasnimo vzroke svojega nezadovoljstva in jih utemeljimo s stvarnimi dokazi** (te navedemo v prilogi).
- Navajamo samo resnične in preverljive podatke.
- **Reklamacija** je pritožba/ugovor glede kakovosti izdelka ali storitve.

Primer uradne pritožbe

Maja Plut
Zelena pot 12
4000 Kranj

Kranj, 18. 9. 2012

Picerija Štirje letni časi
Linhartov trg 15
4240 Radovljica

Pritožba zaradi neobračunanih ur

Spoštovani!

Pišem vam zaradi neobračunanih ur v mesecu avgustu.

V vaši piceriji sem opravljala počitniško delo kot natakarica. Začela sem 1. 7. 2012 in delala cela dva meseca, do 31. 8. 2012. Delala sem od ponedeljka do petka od 9.00 do 18. 00.

Pri avgustovskem izplačilu honorarja ste mi obračunali in plačali vse opravljene ure, medtem ko ste mi pri septembrskem izplačilu obračunali le osem ur dela na dan. Najprej sem se obrnila na Študentski servis Kranj, kjer so mi rekli, da so mi obračunali toliko ur, kot ste jim jih posredovali vi. Svetovali so mi, naj se obrnem na vas.

Pritožujem se, ker nisem dobila zadostnega plačila za svoje delo. Od vas pričakujem, da boste v najkrajšem možnem času posredovali pravilne podatke Študentskemu servisu Kranj, tako da mi bodo lahko nakazali zasluženno vsoto denarja.

S spoštovanjem

Maja Plut

Priloge:

- seznam prihodov in odhodov na delo
- fotokopija bančnega izpisa

4.12

URADNA ZAHVALA

- Je besedilo, v katerem sporočevalec **izraža hvaležnost naslovniku**, ker mu je ta **nekaj pomagal, z njim sodeloval** ali bil do njega **kako drugače pozoren**.
- Je uradna ali neuradna; v **uradni** se pozamezniki zahvaljujejo ustanovam (oz. predstavnikom) oz. obratno.
- **Oblika uradne zahvale:**
 - levi zgornji kot: sporočevalčevi podatki (ime, priimek, naslov);
 - pod njimi naslovnikovi podatki;
 - desni kot: kraj, datum;
 - sledi naslov (ime) besedilne vrste;
 - sledi vljudnostni nagovor (npr. *Spoštovani!*);
 - v vsebini zahvale sporočevalec navede, zakaj se zahvaljuje;
 - sledita pozdrav in podpis.
- Sporočevalec piše v **prvoosebni glagolski obliki** (se zahvaljujem), če gre za zahvalo **v imenu ustanove**, pa **v prvi osebi množine** (se zahvaljujemo).

Primer uradne zahvale

Gimnazija Kranj
Koroška cesta 13
4000 Kranj

Kranj, 22. 1. 2010

Gospod Janez Novak
Slovenska cesta 11
1000 Ljubljana

ZAHVALA

Spoštovani gospod Janez Novak!

Zelo smo se razveselili Vaše zbirke podarjenih knjig. Knjige so zaradi strokovno-zgodovinske tematike zanimivo branje za naše dijake. Dobrodošle bodo tudi kot dodatno gradivo pri urah domovinske vzgoje.

Hvala za dar. Gimnazija Kranj je zelo znana po orkestru in pevskih zborih, zato se Vam želimo vsaj malo oddolžiti z DVD-jema z letošnjih koncertov.

S spoštovanjem

Ravnatelj:
mag. Franc Rozman

4.13

URADNO VABILO

- Je besedilo, v katerem **sporočevalec vabi naslovnika**, naj se **udeleži kake prireditve**.
- Lahko je **uradno** ali **neuradno**.
- **Uradno vabilo** pošiljajo predstavniki ustanov posameznikom.
- **Oblika** uradnega vabila → **glej uradno zahvalo**.
- Sporočevalec navede, **na katero prireditev vabi, kraj, čas prireditve**, včasih tudi **dnevni red**.
- Glagoli so v **prvi osebi ednine** (*vabim*), če gre za vabilo **v imenu ustanove**, pa v **prvi osebi množine** (*vabimo*).
- Poslano mora biti **pravočasno**.

Primer uradnega vabila

Ustanova Center Albert
Majska c. 4
1000 Ljubljana

Ljubljana, 5. 8. 2012

Maja Plut
Zelena pot 12
4000 Kranj

VABILO

Pozdravljeni dragi prijatelji!

Vabimo Vas na srečanje prijateljev Centra Albert, ki bo v občinskem domu v Grosuplju v nedeljo, 7. septembra, s pričetkom ob 15. uri.

Program:

- ob 15. 00 – pozdravni nagovor
- ob 15. 15 – predstavitev dejavnosti Centra Albert, pogovor s prisotnimi
- ob 16. 00 – skromna pogostitev in zaključek

Povabite tudi ostale družinske člane in Vaše prijatelje. Poskrbeli bomo tudi za varstvo otrok.

Vse vabljenе prosimo, če lahko potrdite svojo prisotnost in prisotnost vaših povabljenih, in sicer po elektronski pošti na naslov: info@albert.si ali preko telefonske številke 01/924 72 44.

Veselimo se, da se bomo srečali, in vas lepo pozdravljamo.

Anja Novak,
predstavnica Centra Albert za Slovenijo

4.14

ŽIVLJENJEPIS

- Je **pripoved o človekovem življenju**.
- Glagoli so v **pretekliku v tretji osebi**; če pišemo **o samem sebi**, so **glagoli v prvi osebi** (avtobiografija).
- **Uradni življenjepis** je ponavadi **priloga k čemu/nečemu** (največkrat k prijavi ali prošnji za zaposlitev).
- Ponavadi je **objektivno** besedilo.
- **Vrste življenjepisov:**
 - biografsko geslo: v leksikonu, enciklopediji,
 - jubilejni članek: ob obletnici rojstva ...,
 - nekrolog: ob smrti,
 - leposlovni življenjepis.
- **Oblika uradnega življenjepisa:**
 - ime, priimek, bivališče (levo zgoraj),
 - kraj in datum pisanja življenjepisa (desno zgoraj),
 - rojstni podatki,
 - socialno stanje (tudi ostali družinski člani),
 - izobrazba (končane šole z letnicami zaključka in s končnim uspehom),
 - delovne izkušnje, priznanja/nagrade,
 - lastnoročni podpis (desno spodaj), s katerim pisec zagotavlja resničnost navedenih podatkov.

Primer življenjepisa

Frida Kahlo - Wikipedija, prosta enciklopedija

http://sl.wikipedia.org/wiki/Frida_Kahlo

Frida Kahlo

Iz Wikipedije, proste enciklopedije

Frida Kahlo, mehiška slikarka, * 6. julij 1907, Coyoacán, Mehika, † 13. julij 1954.

Rodila se je v kot **Magdalena Carmen Frida Kahlo y Calderón** v predmestju Mexico Cityja. Oče Guillermo Kahlo je bil slikar in fotograf nemško-judovskega rodu, s predniki iz Romunije. Mlada Frida je pri šestih letih zbolela za otroško paralizo, zaradi česar je bila njena desna noga precej debelejša od leve. Kljub temu je z odločno in pogumno osebnostjo, ki jo je ohranjala skozi vse življenje, preseгла svojo hendikepiranost.

Leta 1925 je preživela prometno nesrečo, v kateri jo je na avtobusu prebodel železen drog, ji zlomil hrbtenico in zapustil telo skozi nožnico. Poškodbe je prestala in sčasoma spet shodila, vendar so ji ostali občasni napadi neznosne bolečine, ki so jo nadlegovali vse življenje. Po nesreči je opustila misel na zdravniški poklic in se predala slikarstvu. Dela, ki jih je slikala na podlagi osebnih izkušenj, so pogosto šokantna v svojem neprizanesljivem upodabljanju bolečine in trdega življenja ženske. Kar 55 od njenih 143 slik je avtoportretov, ki združujejo osebni simbolizem z grafičnimi anatomskeimi upodobitvami. Nanjo je vplivala tudi kultura mehiških domorodcev, kar je slikala v svetlih barvah, z mešanico realizma in simbolizma.

Njene slike so pritegnile pozornost umetnika Diega Rivere, s katerim se je pozneje poročila, se ločila, in spet poročila. Zakon je bil zelo nestabilen in težak. Kahlo je zaradi Rivere dobivala napade besa. Ko sta se prvič poročila, je bil on star 42 let, visok 1,86 m in tehtal 136 kg, ona pa je imela 22 let, 160 cm in 45 kg. Nekoč je dejala: »V svojem življenju sta me doleteli dve tragični nesreči. Ena je vključevala avtobus ... druga nesreča je Diego.«

Kot dejavna podpornica komunizma, je imela Kahlo domnevno afero s Trockim, ki so ga Stalinovi agenti ubili leta 1940 na njegovem domu v Mexico Cityju. Nekaj časa po smrti Trockega se je Frida odrekla svojemu bivšemu prijatelju in hvalila Sovjetsko zvezo pod Stalinom. Pohvalno je govorila tudi o Mao Cetungu in Kitajsko imenovala za »novo upanje socializma«. Njen dom je bil okrašen s socrealistično umetnostjo, vključno s portreti Marxa, Engelsa, Stalina in Maa.

Čeprav je Kahlino delo včasih uvrščeno v nadrealizem in je večkrat razstavljala skupaj z evropskimi nadrealisti, je tej oznaki ugovarjala. Njena preokupacija z ženskimi temami in figurativna odkritost, s katero jih je izrazila, so jo v zadnjih letih 20. stoletja naredili za kultno osebnost feminizma.

Kahlo je umrla 13. julija 1954 zaradi pljučne embolije. Bolna je bila vse prejšnje leto. Zaradi gangrene so ji amputirali nogo. Njen pepel so nasuli v predkolumbijsko žaro, ki je na ogled v njenem bivšem domu *La Casa Azul* (špansko *Modra hiša*) v rodnem Coyoacánu, kjer je danes muzej s številnimi njenimi deli.

Leta 1982 je v Nemčiji izšel biografski dokumentarni film z naslovom *Frida Kahlo*. Leti 1984 pozneje je režiser Paul Le Duc posnel film *Frida, naturaleza viva*, v katerem Ofelia Medina igra Frido Kahlo. Leta 2002 je holivudsko podjetje Miramax izdalo celovečerni film z naslovom *Frida*, v katerem naslovno vlogo igra Salma Hayek.

Frida Kahlo je hila znana tudi po nevsakdanji pojavi, vključno s poudarjenimi zraščeniimi obrvmi in tankimi brčicami, ki si jih ni odstranila.

Z Diegom Riviero leta 1932

Notranjost njene Modre hiše

Primer uradnega življenjepisa

Tine Novak
Cankarjeva ulica 14
4240 Radovljica

Radovljica, 10. 5. 2013

ŽIVLJENJEPIS

Rodil sem se 3. oktobra 1993 v Kranju, staršem Antonu in Mariji. Že od svojega rojstva živim v Radovljici. Imam še mlajšo sestro Majo, rojeno leta 1995. Mati je po poklicu učiteljica razrednega pouka na Osnovni šoli Frana Saleškega Finžgarja v Lescah, oče pa je strojnik in dela v podjetju Acroni.

Leta 2000 sem se s sedmimi leti vpisal v prvi razred Osnovne šole Antona Tomaža Linhart v Radovljici. Osnovno šolo sem leta 2008 zaključil z osemletnim odličnim uspehom. Še istega leta sem se pričel obiskovati Gimnazijo Kranj, ki sem jo leta 2012 zaključil s štiriletnim prav dobrim uspehom, uspešno pa sem tudi maturiral. Še istega leta sem se vpisal na Univerzo v Ljubljani, in sicer na Filozofsko fakulteto, kjer trenutno obiskujem prvi letnik psihologije.

Za časa svojega šolanja sem prejel tudi nekaj nagrad. V osmem razredu osnovne šole sem prejel zlato Vegovo priznanje, v drugem in tretjem letniku gimnazije pa srebrno Cankarjevo priznanje. Od prvega letnika gimnazije dalje sem tudi Zoisov štipendist. Imam pa tudi nekaj delovnih izkušenj, zadnji dve poletji sem delal kot raznašalec časopisa Delo na območju Radovljice.

Tine Novak

4.15

REFERAT

- Je **zapisano strokovno besedilo**, s katerim predstavljamo izsledke raziskav v določeni stroki in ga **ustno predstavimo občinstvu**.
- Je **strokovno** besedilo (sporočevalec opisuje pojave in razlaga njihovo povezanost, svoje ugotovitve utemeljuje z zgledi).
- Je **objektivno** besedilo (sporočevalec se ne razodeva).
- Pisec referata slušateljem izdela **izroček**.
- Med predstavitvijo si pomaga s slikami, grafi, projekcijami ...
- Poslušalce na koncu pozove k **razpravi**.
- **Šolski referati** (v njih dijaki predstavljajo svoje aktualne teme) so namenjeni predvsem govornim vajam in nastopanju.
- **Oblika** (je tridelna):
 - **uvod**: napovemo temo, notranjo členitev in cilje referata,
 - **jedro**: povzemamo ugotovitve že opravljenih raziskav, predstavimo svoja spoznanja,
 - **zaključek**: povzamemo ugotovitve,
 - na koncu navedemo **vire**.

Primer referata (z izročkom)

BOŽIČ

Ker se nam božični prazniki vse bolj bližajo, sem se odločila, da vam predstavim ta priljubljeni praznik, mogoče izveste še kaj, česar niste vedeli o božiču.

KAJ JE BOŽIČ IN NJEGOVA ZGODOVINA

Božič je drugi največji in najstarejši krščanski praznik, zagotovo pa je najbolj priljubljen praznik. Skozi stoletja je zvezal naše celo paleto najrazličnejših kulturnih prvin in z njimi šče, navade in verovanja. Praznovanje korenini še iz predkrščanskih časov, ko so mnoga ljudstva častila nastop zimskega solsticija, ko se dan začne ponovno daljšati in tako simbolizira zmago dobrega nad zlim. Datum je izbral cesar Konstantin, da se je ujemal z rimskim praznovanjem sonca.

ROJSTVO JEZUSA KRISTUSA

Bistvo krščanskega božiča je praznovanje rojstva Jezusa Kristusa. Sveto pismo (Lukov evangelij) pravi, da sta se Jožef in Marija odpravila v Betlehem v času, ko je bila Marija že visoko noseča. V Betlehemu nista mogla dobiti prenočišča, zato sta se zatekla v hlev. Tam je Marija rodila Jezusa in ga položila v jasli, ker druge postelje zanj nista imela. V spomin na ta dogodek kristjani postavljajo jaslice.

AMERISKI BOŽIČ

V novejšem času se pri nas uveljavlja tudi druga oblika praznovanja božiča, ki ni povezana s krščanstvom. Ker gre za nov pojav, še nima uradnega imena. Imenujemo ga *ameriški božič*, ker je k nam prišel iz Amerike. Osrednja osebnost te oblike praznovanja božiča je Božiček, ki prinaša darila. (Božiček v krščanstvu pravzaprav ne obstaja in je svojo vizualno podobo dobil z oglašom Coca-Cole). V praksi je ameriški božič zelo potrošniško usmerjen praznik, povezan s kupovanjem velike količine daril, s pisanjem čim večjega števila voščilnic, s čim večjo božično jelko in z veliko okrasit. Nekateri Evropejci niso navdušeni nad ameriškim potrošniško usmerjenim božičem in si prizadevajo vrniti božiču evropsko podobo. V nemško govorečih deželah so v ta namen ustanovili gibanje "Weihnachtsmannfreie Zone" - gibanje za območje brez Božička.

PRIPRAVE NA BOŽIČ

Kristjani ne praznujejo božiča kar iznenada, ampak se nanj pripravljajo.

Priprava je dvojna; daljna in neposredna. Daljna je advent, neposredna pa devetdnevica. Advent pomeni tisti čas, ko se verniki pripravljajo na Kristusov prihod. To traja štiri adventne nedelje, te štiri nedelje pa pomenijo štiri obdobja zgodovine stare zaveze. Zelo je uveljavljena tudi devetdnevica, ki v resnici traja le osem dni, vendar je izraz ustaljen za pobožnosti, s katerimi se pripravljajo na večje praznike. Devetdnevica se obhaja samostojno ali pa v zvezi z mašo. Pojejo se hvalnice, potem pa se razvije procesija z lučkami. Svet večer nastopi, ko odzveni Avemarija. Po stari krščanski navadi se praznovanje prične z prenašanjem prižganega kadila po domu. Kadilo pomeni Kristusa, blagoslovljena voda pa ponazarja njegov blagoslov za življenje ljudi. S prenašanjem prižganega kadila pričnejo takoj, ko se zmrača. Pri ohredu sodelujejo vsi domači. Hišni gospodar vzame posodo z žerjavico in nanjo natrosi kadilo. Drugi vzame posodo z žegnano vodo in z vejico božičnega drevesčka sproti kropi. Sprevod gre skozi vse hišne prostore. Med prenašanjem kadila navadno molijo veseli del rožnega venca. V vsakem prostoru prižgejo vse luči in jih pustijo goreti do polnoči. Ko nehajo prenašati kadilo, se začne praznovanje. Te navade so bile predvsem včasih, danes pa se le redko kdo spomni teh običajev. Na božični dan so tri maše. Prva je polnočnica, druga zorna maša, tretja pa dnevna ali velika maša.

ZANIMIVOSTI

- Koptska, jeruzalemska, ruska, srbska in gruzijska pravoslavna Cerkve praznujejo božič 7. januarja, ker se vedno uporabljajo julijanski koledar.
- Božični drevesček je znamenje nadnaravnega življenja, ki sta ga zapravila Eva in Adam, zopet pa pridobil Kristus, ki se je učlovečil po Devici Mariji. Za kristjane je božični drevesček simbol življenja, ki jim ga je pridobil Kristus, ki jih je spravil z Bogom.

Božič je povsod po svetu tipičen družinski praznik. Ljudje takrat ostanejo doma, v krogu svoje družine.

VIRI:

- <http://www.kapitoli.com/bozic.html>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Bo%C5%BEi%C4%B8D>
- http://web.s-gim.kr.edu.si/projekti/timko/2001_2002/zvezdice/Nina/BOZIC_UVOD.htm

BOŽIČ

Božič je drugi največji in najstarejši krščanski praznik.

Na ta dan se kristjani spominjajo rojstva Jezusa Kristusa. Praznovanje korenini še iz predkrščanskih časov, ko so mnoga ljudstva častila nastop zimskega solsticija, ko se dan začne ponovno daljšati in tako simbolizira zmago dobrega nad zlim. Kristjani ne praznujejo božiča kar iznenada, ampak se nanj pripravljajo. Priprava je dvojna; daljna in neposredna. Daljna je advent, neposredna pa devetdnevica. Po stari krščanski navadi se praznovanje prične z prenašanjem prižganega kadila po domu. Kadilo pomeni Kristusa, blagoslovljena voda pa ponazarja njegov blagoslov za življenje ljudi. Ko nehajo prenašati kadilo, se prične praznovanje.

V novejšem času se pri nas uveljavlja tudi druga oblika praznovanja božiča, ki ni povezana s krščanstvom. Imenujemo ga *ameriški božič*, ker je k nam prišel iz Amerike. Osrednja osebnost te oblike praznovanja božiča je Božiček, ki prinaša darila. V praksi je ameriški božič zelo potrošniško usmerjen praznik, povezan s kupovanjem velike količine daril, s pisanjem čim večjega števila voščilnic, s čim večjo božično jelko in z veliko okrasit.

Mirna Kralj

POLJUDNOZNANSTVENI ČLANEK

- **Strokovnjaki** pišejo strokovna besedila **ne le za ozek krog strokovnjakov**, temveč tudi za **širši krog ljudi**.
- Poljudnoznanstveno besedilo je **strokovno** besedilo, ki na **razumljiv način** predstavlja nova znanstvena odkritja, rezultate raziskav, pojave v družbi in druge teme, ki zanimajo tudi nestrokovnjake.
- V njem strokovnjaki prikazujejo pojave, dogajanja, bitja, predmete v naravi in družbi, nova odkritja, zato je to **prikazovalno besedilo**.
- Poljudnoznanstvena besedila so **govorjena ali zapisana**.
- Najpogostejše so objavljena v poljudnoznanstvenih revijah ali oddajah ter v šolskih učbenikih.
- **Namenjena so širšemu krogu ljudi**, ki jih zanima določena tema, vendar pa nimajo predznanja. Vsebujejo tudi risbe in fotografije, da si bralec pojav lažje predstavlja.

- **Načina razvijanja teme**, ki v njih prevladujeta, sta **opisovalnje** in **razlaganje**. Z opisovanjem prikazujejo lastnosti bitja ali predmeta, potek dogajanja; z razlaganjem pa definirajo predstavljeni pojav (*natančno in nazorno*).
- Vsebujejo predvsem **domače strokovne izraze** pa tudi **metafore, prispodobе, retorična vprašanja ...** Tu je **manj abstraktnih besed in prevzetih izrazov** kot v znanstvenih člankih.

Primer poljudnoznanstvenega besedila

Človeške možganske celice rastejo v miših

Na kalifornijski univerzi v San Franciscu je skupina znanstvenikov s sodelavci z različnih univerz in raziskovalnih laboratorijev dokazala, da lahko določeni tip človeških možganskih celic po presaditvi v možgane miši živi in se razvija naprej.

V primerjavi z drugimi matičnimi celicami, ki se lahko razvijajo v mnogo različnih vrst celic in jih je zaradi tega v določenih okoliščinah tudi težje nadzorovati, so presajene celice MGE omejene na preobrazbo v interneuronske celice. Te najdemo v centralnem živčevju ter vzpostavljajo ravnovesje aktivnosti živčnih povezav, ki je pri mnogih nevroloških boleznih prizadeto. Ko so raziskovalci celice MGE presadili v miši, ki preverjeno ne zavračajo človeških tkiv, so celice ne le preživele, ampak so se začele povezovati z možganskimi celicami miši ter dozorele v specializirane pod tipe interneuronskih celic.

Spoznanja bi lahko uporabili kot model za proučevanje človeških nevroloških bolezni, pri katerih zrele interneuronske celice ne delujejo pravilno. Prav tako bi s presaditvijo in gojenjem lahko pridobili zadostno količino celic MGE za morebitne klinične študije. Raziskovalci

Viri: Science Daily, fotografija: Shutterstock

Fotografija: University of California, San Francisco

namreč menijo, da bi odkritje lahko imelo izjemno pozitivne učinke na zdravljenje pacientov s parkinsonovo in alzheimerjevo boleznijo ter epilepsijo, verjetno pa tudi na zdravljenje zapletov po poškodbi hrbtenjače, kot je kronična bolečina. Že pred nekaj leti je namreč ista delovna skupina uspešno opravila prenos celic MGE v hrbtenjačo miši z namenom lajšanja nevropatskih bolečin, ki so posledica okvare živčevja.

Eden od izzivov, ki ostaja, je ponastavljanje »celične ure«. Človeške celice se v miših namreč razvijajo po »človeškem ritmu« in ne po mišjem, kar nakazuje, da naj bi bile celice tudi časovno neločljivo povezane z izvirnim organizmom. Zato bi morali raziskovalci ugotoviti kako pospešiti čas v človeških celicah, kar bi bil nadvse revolucionaren dosežek, ki bi ga lahko uporabili tudi na danes še neznanih področjih.

GEA 09

4.17

POROČILO

- Je **pripovedovalno poročevalsko** besedilo (*pripoveduje o nekem političnem, športnem ... dogodku*).
- Je **publicistično** besedilo (*namenjeno širši javnosti*).
- Je **objektivno** besedilo (*sporočevalec se ne razodeva*).
- Sporočevalec seznani naslovnik z aktualnim dogodkom ter okoliščinami tega dogodka (**kdo?, kje?, kdaj?, kako?, zakaj? + potek dogodka**).
- Običajno je **najprej predstavljen rezultat dogodka**, šele nato potek dogodka od začetka do konca.
- Glagoli so v **pretekliku**.
- **Slogovni postopek**, ki v poročilu prevladuje, je **pripovedovanje**.
- **Oblika**:
 - naslov, podnaslov,
 - lahko zgoščeni povzetek/sinopsis,
 - vsebina (poročilo navadno nima uvoda in zaključka),
 - podpis (lahko začetnice).

Z jasnim ciljem do usposabljanja

Projekt Kolegice Pri prebijanju na trg dela so si mlade ženske poiskale mentorice, v katerih vidijo zgled

Sedemnajst deklet se v Nefi-ksovem enoletnem projektu Kolegice, ki spodbuja zaposlovanje mladih žensk, od februarja srečuje z izbranimi mentoricami. »Odprla mi je veliko vrat in priložnosti,« je s sodelovanjem s svojo zadovoljna Tatjana, ena od kolegic.

MOJCA FINC

Pri Nefiksu so decembra lani v skupino Kolegic izbrali 25 deklet, ki si utirajo pot na trg dela. »Že na začetku so odpadle tiste, ki niso bile pripravljene resno delati in se poglobiti v naloge. Po dveh mesecih priprav si je preostalih 17 deklet izbralo mentorice. Vsaka si je poiskala svojo s svojega poklicnega področja. Smo mladinska organizacija, ki postavlja koncept, odpira prostor mladim za razvoj in ustvarjanje. A pri tem morajo biti ti samostojni, tega ne bomo počeli namesto njih. Po tem konceptu je potekalo tudi iskanje mentoric,« je povedala vodja projekta Alenka Blazinšek.

Mentorice so se na poziv deklet pozitivno odzvale: »Predstavljajo model, ki si ga izobraženke na trgu dela želijo posnemati. Pomembno je, da ta odnos poteka ena na ena in da vsaka od deklet ve, da se njena mentorica osredotoča samo nanjo. Svoje znanje pa prenašajo

tudi na skupino Kolegic, jim pre-davajo, skupaj razpravljajo. Tako smo, denimo, izvedli team building, retoriko, kadrovske proces,« je razkrila ena izmed mentoric.

S spoštljivo distanco

Dekleta so stara od 20 do 27 let, večina je univerzitetno izobraženih (nekateri še končujejo študij) in predstavnic družboslovnih smeri. »Najprej smo se dobivali na načrtovalnih srečanjih, sledila so vsebinska. Sodelovanje kolegic-mentorice se je začelo s predstavitvijo kariernega cilja posamezne kandidatke. Vsaka se je osredotočila na enega, ga podrobno določila, jasno izobli-

»Iz takšnih priložnosti se naučiš veliko več kot v petih letih na fakulteti.«

kovala, da bi natančno izvedela, kaj lahko z mentorico pomočjo doseže. Zdaj so dekleta v obdobju intenzivnega učenja,« je strukturirano pot do cilja opisala vodja projekta.

Dekleta se z mentoricami srečujejo vsaj enkrat na mesec. »Večina se jih sestane večkrat. Nekaterim so mentorice omogočile tudi usposabljanje v njihovem delovnem okolju,« je razkrila. Mentorice so strokovnjakinje s področij prava, novinarstva, trženja, odnosov z javnostjo, TV-montaže in

produkcije, prevajalstva, zgodovine, slavistike ... »Dekleta in mentorice so vzpostavile lep odnos s spoštljivo distanco,« je z izvedbo zadovoljna Alenka Blazinšek.

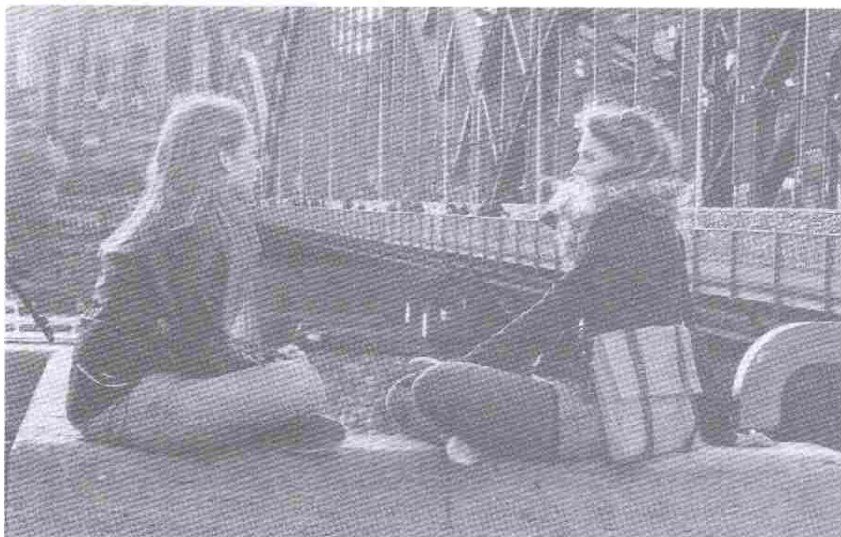
Tatjana izpilila montažo

Karierni cilj, ki si ga je ob vstopu v projekt zastavila Tatjana iz Maribora, je postati montažerka in pridobiti izkušnje na eni od televizijskih hiš. Študentka medijskih komunikacij druge stopnje si je za mentorico izbrala odgovorno urednico RTV-centra Maribor dr. Polono Pivec.

»Prvič sva komunicirali po elektronski pošti, sledil je sestanek, na katerem sva razjasnili, kaj si želim in koliko mi ona pri tem lahko pomaga. Dobivava se enkrat na mesec, pogovoriva se o opravljenem delu, pokažem ji svoje izdelke, pomaga pa mi tudi pri magistrski nalogi.

Omogočila mi je tudi uvajanje v montažo z njihovimi montažerji, skupaj z novinarjem zdaj montiram prispevke za oddajo *Dobro jutro* in *TV Dnevnik*,« je z »izplenom« zadovoljna sogovornica, ki je pripravila že 20 prispevkov.

Kaj se je kolegica Tatjana naučila, odkar sodeluje z mentorico? »Pridobila sem veliko novih izkušenj in poznanstev, predvsem pa izpilila montažo. Iz takšnih priložnosti se naučiš veliko več kot v petih letih na fakulteti,« je spoznala sogovornica.

Izmenjava izkušenj je zelo pomembna pri prebijanju na trg dela, ugotavljajo kolegice. FOTO IGOR MODIC

- Je besedilo, v katerem sporočevalec vrednoti umetniško ali strokovno delo, zato je vrednotenjsko besedilo.
- Sporočevalec izrazi svoje osebno mnenje in ga skuša utemeljiti s čim objektivnejšimi merili, zato je utemeljevalno besedilo.
- Z njo tvorec skuša vplivati na bralčevo/gledalčevo/poslušalčevo mnenje in ga spodbujati k lastni presoji zadeve, hkrati pa usmerjati h kritičnemu premisleku tudi avtorja.
- Namenjena je širši javnosti → napisana je poljudno.
- Pogosti so vrednotenjski pridevniki in prislovi.
- Tvorec ne sme biti žaljiv.
- **Oblika:**
 - splošni podatki o vrednotenem predmetu (ime/naslov ocenjevanega predmeta in njegovega avtorja),
 - v oceni knjige še ime založbe, ki je knjigo izdala in leto izdaje,
 - v oceni televizijske oddaje še čas in program predvajanja,
 - v oceni gledališke predstave še ime gledališča in datum premiere oz. ogleda,
 - v oceni razstave ali koncerta še podatek o kraju in času prireditve,
 - ovrednotenje vsebine,
 - splošno mnenje o vrednosti in pomenu presojanega predmeta,
 - podpis ocenjevalca.
- **Recenzija** je poglobljena ocena obravnavanega predmeta (npr. učbenika), običajno je objavljena v strokovnem tisku.

Primer ocene

OCENJUJEMO

Film

Izhod

Kolosej

★★★★★

Vsi iščemo izhod iz tega lajfa, je maksima celovečernega prvenca režiserja Dejana Baboska. V primeru štirih slehernikov v filmu – mehanika, turističnega agenta, frizerke in prodajalke, ki večino plače ob vikendu nameni zabavi, alkoholu in drogam – to pomeni »dosmrtni dopust«. Ko jim slaba bančna naložba zagreni življenje, v podstrešni garsonjeri skujejo načrt za rop banke. Da bi vzeli, kar je njihovega, in skorumpirani, zadrogirani, pohlepni svet postavili na prave tirnice. Njihova metoda na tem pravičniškem pohodu je precej radikalna in vključuje veliko orožja, talce ter eliminacijo političnih vrhov, krivih za razmere v državi. Najprej je treba Babosku čestitati za anticipiranje domačih političnih dogodkov, skupaj s protesti in zahtevami po odstopu politikov, saj je film na predvajanje v kinu čakal celih sedem let (kar izdajajo tudi tolarski bankovci, s katerimi se junaki predajajo pozabi v obliki belega prahu). Kljub preroškosti scenarija realizacija ideje, ki sicer ponuja (pre)številne hollywoodske reference, zvočni v praznem teku prvih dveh tretjin filma, v katerih se režiser popolnoma prepusti estetiki glasnih videospotov –

žanru, v katerem se je mojstril pred celovečernim podvigom –, borni igri naturščikov in redundantnemu moraliziranju, polnemu gostilniških floskul, v smislu, »gnilobo družbe je treba odrezati od zdravega telesa, svet se je znašel v globalni krizi, grozi ekološka katastrofa, na Boga so vsi pozabili, a naj v takem svetu vzgajamo otroke, čas je za spremembe ...«. Za omenjeno gotovo ne gre kriviti nizkega proračuna filma, ki ga izdelek mestoma preseže s produkcijsko optimizacijo in iznajdljivostjo, zlasti v akcijskih prizorih dirkanja motorjev, pri bančnem ropu in posnetkih luksuzne jahte. Ta, z Draganom Bjelogričcem na krovu, je metafora za raj na zemlji, kar nakazuje najbolj motečo nedoslednost v zgodbi. Ob sledenju moralnemu imperativu, ki se upira pokvarjenim elitam, like vodi želja po ravno takšnem užitekstvu, ki ga proklamira osovražena elita. Človeka dostojno življenje torej pomeni dosmrtno zabušavanje na jahti ob razvratu in srebanju mošt & chandona, potem ko si oropal banko. Zgrešenega motiva ne upraviči niti moralno dejanje glavnega junaka (Aljoša Kovačič), ki se na koncu le preda roki pravice in odsluži kazen. Težava tega in ostalih poskusov žanrske popestritve domačega filma – ki pesti večji del slovenske filmske produkcije, ne glede na višino proračuna in državno podporo – tako ostaja slabo razvit scenarij.

TINA LEŠNIČAR

- Je **publicistično** besedilo.
- Sporočevalec (**novinar**, ki je **zelo dober poznavalec tematike**, ki jo **komentira**) **pojasnjuje, analizira, razlaga, ocenjuje, vrednoti pomemben dogodek, s katerim je javnost že seznanjena**, zato je komentar **subjektivno** besedilo.
- Komentarji so **tematsko zelo različni**: politični, športni, o gospodarstvu, modi ...
- Komentar ima **tridelno zgradbo**: **uvod** (pisec napove temo), **jedro** (analiza vzrokov za dogodek, ki ga komentira in utemeljevanje njegovih stališč do tega dogodka), **zaključek** (o pomenu dogodka ali napoved nadaljnjega dogajanja).
- Poznamo jih več vrst:
 - **navaden komentar** (v njem se komentira novico, tako da je objavljen navadno na isti dan kot novica);
 - **uvodnik** (najpogostejše urednik oz. njegov namestnik časopisa ali revije komentira pomembne in aktualne družbene zadeve in izraža mnenje uredništva; objavljen je na stalno določenem mestu v časopisu oz. reviji – običajno na prvih straneh);
 - **glosa** (pisec komentira bolj splošne dogodke na ironičen način);
 - **kolumna** (polemična rubrika v časopisu s prepoznavnim slogom kolumnista; marsikateri slovenski časopis je prepoznaven prav zaradi določenega kolumnista, ki piše zanj).
- Kolumni in uvodniku je lahko **dodana avtorjeva ali katera druga fotografija**.

Primer komentarja

54 TV ZAPOR

Stara
 za DANC BECHER

Talenti

Od nepresnetljive pevske zmage na Slovenija ima talent do presenetljive smrti Gandolfini.

Po tednu, v katerem nas je na televiziji-ski sceni zabavala Ljerka Bizilj, ki je na TV Slovenija 3. juneza Janšo pošiljala do smrti v zapor, in tednu, v katerem so poslanci v Studiu City črno na belem dokazovali, da nimajo pojma o evropski trojki, je prišel še zadnji dan za sledilce talentov in črni dan za ljubitelje serij. Prejšnjo nedeljo se je namreč zgodil finale šova Slovenija ima talent, ki ga moja bolj resna polovica opisuje kot tisto oddajo, v kateri sodniki pritisnjajo na križe, odrasli pa skozi otroke izživljajo svoje sanje, v sredo pa je, star komaj 51 let, umrl James Gandolfini, najbolj znan kot Tony Soprano iz la familije Sopranovi.

Sopranovi. Če se bom Popovega wunderkind šova spominjala predvsem po tem, da se je vlek el benhurovsko dolge tri ure in pol, ki so se zlele kot štiri, ter po ekstremno pogostih oglasnih blokih in ambicioznih najstnikih, ki se bodo (vsaj tako pravijo Maestro Sista'z) še naprej odrekli vsem stvarim, ki jih imajo radi (karkoli že to pomeni), je Gandolfini povsem druga zgodba. Serija televizije HBO, ki jo mnogi uvrščajo na prvo mesto najboljših televizijskih serij zadnjih dveh desetletij, se je, glede na to, da so v njej igrali tudi pravi mafijci, po svoje nadaljevala še po tem, ko so med finalnim srečanjem družinskih članov v restavraciji, ki ga je spremljalo skoraj 12 milijonov gledalcev, za vedno ugasnile kamere. Nekateri od njih so umirali, drugi hodili na zagovor k policistom, tretji pa sesali testenine in grizljali zrezke, iz katerih je kapljala kri. Gandolfini, ki je bil pred igral-sko kariero mafijškemu življenju še najbližje kot varnostnik v nočnem klubu, je, glede na to, da ga je izdalo srce, najverjetneje praktičiral tretje, zato njegova smrt morda je šok, vendar glede na njegov hedonistični lik niti ni tako presenetljiva. On se, če sklepam po pojavi, zagotovo ni odrekel niti eni stvari, ki jo je imel rad, pa zato ni bil nič slabši. Kvečjemu boljši.

- Je **pripovedovalno** besedilo (slika pomembne dogodke ter predstavlja kraje in življenje ljudi).
- Je **publicistično** besedilo (objavljeno v medijih; namenjeno širši javnosti).
- Sporočevalec pripoveduje o **aktualnem dogodku**, vendar se nanj ne odziva tako hitro kot npr. v novici; dogodek je resničen, kraj, čas in osebe so imenovani.
- Je najbolj subjektivna publicistična vrsta (izbira besed je pestra – že na meji leposlovja; lahko je napisana celo dramatično – vendar sporočevalec ne komentira dogodka, pač pa navede dejstva, ki govorijo sama zase).
- Običajno je **dodana fotografija**.
- Lahko je **zapisana** (v časopisih, revijah) ali **govorjena** (po radiu in televiziji).
- **Prenos dogodka** je posebna oblika radijskih/tv reportaž.
- **Oblika zapisane reportaže:**
 - nadnaslov (*ni nujno*), naslov, podnaslov, vmesni naslov (*ni nujno*), sinopsis oz. uvodni odstavek ...,
 - **uvod:** nakazan problem,
 - **zaplet:** navajanje krajev, ljudi, pogovorov z njimi, podatkov ...,
 - **razplet:** nakazana rešitev,
 - podpis.

Primer reportaže

Odnos tujcev do gejš povzroča mestnim očetom rahle glavobole

Dekleta belo pobarvanih obrazov uspešno zdravijo kjotski turizem

»Prosimo, spoštujte zasebnost maiko. Ne zasledujte jih na ulicah in se ne dotikajte njihovih kimonov. Zahvaljujemo se vam, da spoštujete japonsko kulturo. Želimo vam prijetno bivanje pri nas!«

Kjoto, starodavna prestolnica japonskih cesarjev, znana po svojih kulturnih zakladih in drugih znamenitostih, poskuša poživiti turizem z zadržanimi mladimi ženskami belo pobarvanih obrazov. Vsako nedeljo, med drugim, v kjotskem muzeju tradicionalnih obrti nekaj maiko – vajenk, ki se še učijo za gejš, v umetelno izdelanih kimonih pred približno sto gledalci, med katerimi prevladujejo tuji turisti, trikrat pleše tradicionalne plesne.

GEJŠA

Uspešna gejša mora predstavljati lepoto, milino, umetniški talent, ugajenost in popolno vedenje. Poleg tega mora obvladati petje, ples, slikarstvo, kaligrafijo, obred pitja čaja in točenja alkohola. Znati mora igrati šamisen, ročni boben, flavto ter druga glasbila, biti seznanjena z aktualnimi družbenimi dogodki ter poznati književnost.

Odkar so se pred dobrega pol leta začele brezplačne plesne predstave gejš, se je število obiskovalcev v Kjotu opazno povečalo. Maiko in gejš, ki poklicno zabavajo goste, sicer redko sodelujejo v javnih predstavah. Praviloma tradicionalne plesne in pesmi izvajajo v *očajah* – čajnicah, kjer gostom postrežejo tudi z alkoholnimi pijačami. Povprečen gost tam za njihove storitve plača celo do 500 dolarjev. V te lokale pa je vstop še vedno mogoč le s priporočilom.

Mitcuna je postala maiko, potem ko jo je navdušil nastop gejš, ki ga je videla na televiziji. Zdaj pravi: »Vesela sem, da sem tukaj. Prvo leto sem se veliko urila.« Nirmala Šinta Devi, državni uslužbenec iz Indonezije, je bil po predstavi gejš navdušen: »Zelo so lepe. Zaradi njih sem se začel bolj zanimati za japonsko kulturo. Še bi se rad vrnil.«

»Maiko so že od leta 1868, časov meidžijskega obdobja, modne voditeljice,« razlaga Maki Džimba, direktor muzeja. Obiskovalcem pove, da so tradicionalna oblačila in dodatki, ki jih nosijo maiko, izdelali kjotski obrtniki.

Kjoto je gejš v svojo turistično ponudbo uvrstil šele pred dobrim

letom. Tuji obiskovalci za udeležbo pri čajnem obredu z maiko in gejšo ter za fotografiranje z njima plačajo 500 jenov (5,5 dolarja). S predstavitvami gejš poskušajo namreč privabiti turiste zlasti v mrtvi sezoni. A ne gre jim samo za zaslužek, trdijo. Mestni očetje upajo, da se bodo tuji turisti zavoljo gejš začeli bolj zanimati tudi za preostalo japonsko kulturo.

Meščani Kjota novo ponudbo sprejemajo z mešanimi občutki. »Časi so se spremenili. Povsod ima glavno besedo denar,« kaže z glavo Kjotčanka, katere starši so nekdaj imeli v mestu tovarno tradicionalnih kimonov.

Jean-Pierre Esnise, francoski upokojenec, ki že šest let živi v Kjotu, je bil nekoč povabljen v čajnico, kjer sta mu stregli maiko in gejša. »Maiko in gejša sta zelo privlačni in njuna kimona sta res lepa. A še vedno ne razumem dobro, zakaj japonski moški tako radi zahajajo tja, da bi kramljali z maiko.«

Nekdaj so bili skoraj vsi tuji gostje v tradicionalnih japonskih čajnicah zahodnjaki. V zadnjih letih pa jih je malone že polovica iz Azije, zlasti Kitajske. Številne knjige in filmi o gejšah, skupaj s tremi oskarji nagrajena filmska uspešnica iz leta 2005 Spomini gejš, so precej pripomogli, da prihaja na Japonsko čedalje več tujih turistov. Število obiskovalcev, ki v Kjotu tudi prenočijo, se je med letoma 2003 in 2007 podvojilo, na 926.805.

Zaradi recesije pa se je njihovo število lani le malo povečalo. Državna akcija za povečanje števila tujih turistov se je začela leta 2003. Cilj Japoncev je, da letos pritegnejo deset milijonov tujih gostov. Gejš so pri tem pomemben adut, kar pa v še precej izolirano in tradicionalno kulturo vnaša nekaj napetosti.

Ker maiko in gejš postajajo čedalje bolj priljubljene, jih turisti s fotoaparati zasledujejo kar po ulicah. Nekateri jih vlečejo za kimone ali pa jih objamejo čez ramena, da jih lahko prijatelji fotografirajo z njimi. Ti primeri so se tako razpasi, da je kjotski turistični svet na spletni strani objavil opozorilo v angleščini:

»Prosimo, spoštujte zasebnost maiko. Ne zasledujte jih na ulicah in se ne dotikajte njihovih kimonov. Zahvaljujemo se vam, da spoštujete japonsko kulturo. Želimo vam prijetno bivanje pri nas!«

Nekoč se Kjotu ni bilo treba truditi, da bi privabil obiskovalce, saj je bila nekdanja cesarska prestolnica med glavnimi cilji izletov japonskih šolarjev. A šolarjev je zaradi upadajoče rodnoštevno vedno manj pa tudi izletniški načrti učiteljskih zborov so se spremenili. Novi časi, pač. Starodavna prestolnica se je zato prisiljena preusmeriti v turizem za tujce. Tuji gostje pa, razen denarja, običajno s seboj prinesejo tudi – nekaj težav. DPA

REKLAMNO BESEDILO/REKLAMA

- Je **oglaševalno besedilo** in je del našega vsakdana.
- Pojavlja se kot **oglas** v časopisih, v revijah, na radiu, na spletu; kot **kratek spot** na televiziji, na spletu ... kot **samostojne publikacije, plakati, zloženke** ...
- Tvorec takšnega besedila **premišljeno nagovarja določeno skupino ljudi**.
- Z reklamnim besedilom **hoče biti učinkovit**, se **trudi za izredno propagiranje izdelka, turističnega kraja** ... kar reklamira, lahko poudarja s sodelovanjem znanih oseb, strokovnjakov, statističnih podatkov ...
- Sporočevalec **ni natančen (čezmerno hvali)**.
- Uporabi **besedne in nebesedne prvine** (dodan **vabljen slikovni material**), ki pritegujejo naslovnikovo pozornost in zbujajo prijetna čustva; začne ali konča se s kratko povedjo, ki je vsebinsko/jezikovno nenavadna, likovno poudarjena – **geslo**.
- Lahko vsebuje podatke, ki **niso povezani s temo besedila** – potrošnika se trudi prepričati, da izdelek res potrebuje in da ga bo nakup celostno zadovoljil.
- Prepovedano je oglaševanje tobačnih izdelkov, ni dovoljena kritika izdelka drugega proizvajalca, reklame ne smejo vsebovati prvin, ki bi povzročile telesno ali duševno škodo, v **naši državi morajo biti tvorjene v slovenskem jeziku**.

Primer reklame

STE ZA DRUŽINSKO PUSTOLOVŠČINO?
Doživite jo na www.toyota.si/verso

... ali na testni vožnji pri pooblaščenem prodajalcu vozil Toyota.

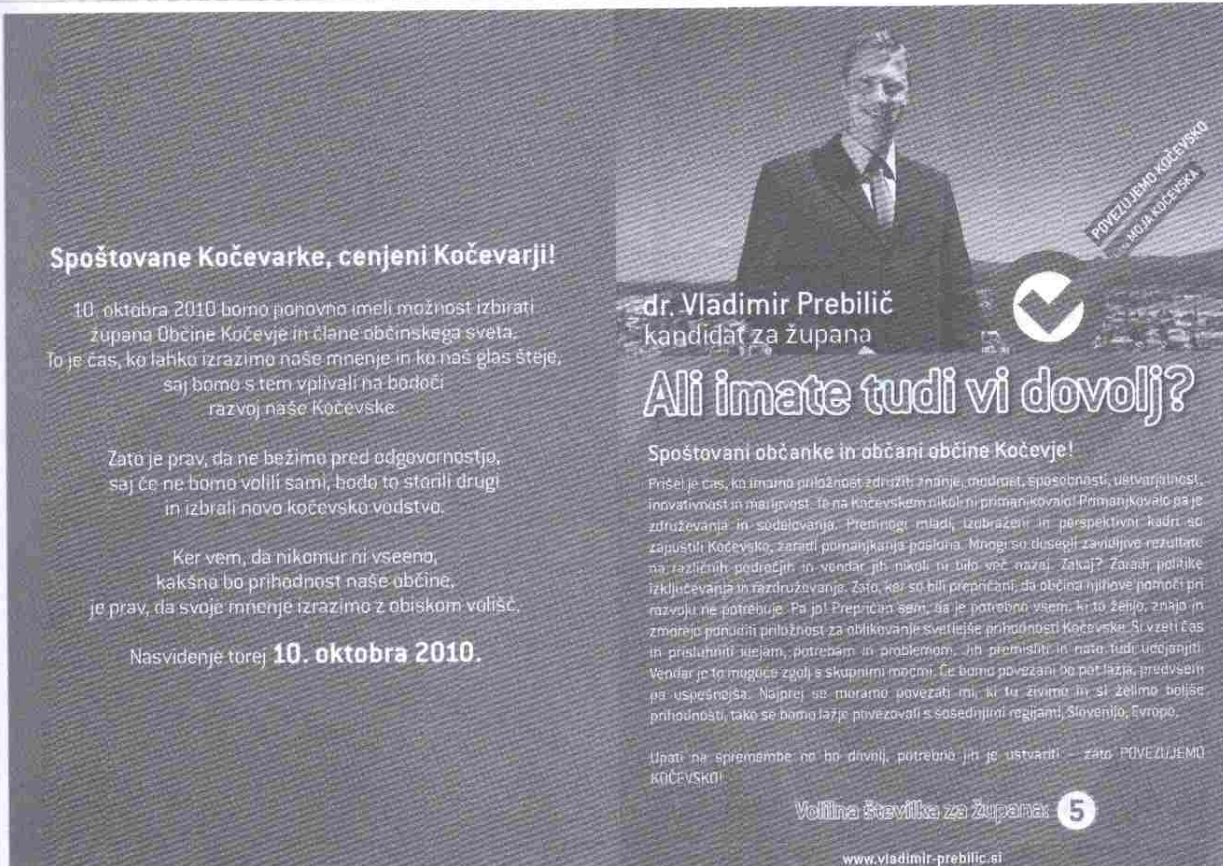
5 letna TOYOTA JAMSTVO

Vse nadaljnje informacije o specifičnih poravnanih stroških in drugih CO₂ iz emisij osebnih vozil najdete v priloženi o varčni potrošni gorivi in emisijah CO₂. Na to lahko brezplačno pridete na prodajnem mestu in na spletni strani toyoata.si. Povprečna poraba goriva za model Toyota Verso je 8,9 - 6,8/100 km, emisije CO₂ 129 - 169 g/km. Slika je simbolična.

TOYOTA
ALWAYS A BETTER WAY

BESEDILO POLITIČNE PROPAGANDE

- Je vrsta **oglaševalnega besedila**, značilnega za **politike**.
- Z njim **ustno** (na javnih nastopih, raznih prireditvah, piknikih, dobrodelnih akcijah, na okroglih mizah ... skušajo čim bolj všečno nagovarjati ljudi, jim obljubljajo, da bo vse drugače, če jih bodo izvolili, se jim smehljajo ...) ali **pisno** (z objavljenimi političnimi programi in nastopi v množičnih občilih; si oblikujejo razna gesla, ki v volilcih vzbujajo občutek enakopravnosti, vsečloveške povezanosti, občutek, da bo bolje ...) **skušajo pridobiti volilce**.
- Veliko vlogo imajo pri tem **mediji**: časopisi, radio, televizija, splet.
- Pri tem igra pomembno vlogo **politični marketing**, ki skrbi za medijsko (različne vrste oglaševanja – v množičnih občilih, pa z letaki, brošurami ...) in javno vlogo politika → vodijo t. i. **volilno kampanjo** politika.
- **Jezik politične propagande** je preprost, všečen, razumljiv najširšim množicam ljudi; prevladujejo vrednostni pridevniki (bo boljše, pravično za vse ...), veliko je retoričnih sredstev (ogovorov, nagovorov, vzklikov, retoričnih vprašanj – A da mi ne bi zmogli?! ...).
- Tudi udeleženci politične kampanje morajo spoštovati pravila oglaševanja, naj ne bi bili cinični in žaljivi (a v praksi poznamo tudi veliko t. i. umazane politične kampanje).

Spoštovane Kočevarke, cenjeni Kočevarji!

10. oktobra 2010 bomo ponovno imeli možnost izbirati župana Občine Kočevje in člane občinskega sveta. To je čas, ko lahko izrazimo naše mnenje in ko naš glas šteje, saj bomo s tem vplivali na bodoči razvoj naše Kočevske.

Zato je prav, da ne bežimo pred odgovornostjo, saj če ne bomo volili sami, bodo to storili drugi in izbrali novo kočevsko vodstvo.

Ker vem, da nikomur ni vseeno, kakšna bo prihodnost naše občine, je prav, da svoje mnenje izrazimo z obiskom volišč.

Nasvidenje torej **10. oktobra 2010.**

dr. Vladimir Prebilič
kandidat za župana

Ali imate tudi vi dovolj?

Spoštovani občanke in občani občine Kočevje!

Prišel je čas, ko imamo priložnost združiti znanje, modrost, sposobnosti, ustvarjalnost, inovativnost in marljivost. Te na Kočevskem nikoli ni primanjkovalo! Primanjkovalo pa je združevanja in sodelovanja. Premnogi mladi, izobraženi in perspektivni kadri so zapustili Kočevsko, zaradi pomanjkanja poslova. Mnogi so dosegli zaviljive rezultate na različnih področjih in vendar jih nikoli ni bilo več nazaj. Zakaj? Zavrzi politike izključevanja in razdruževanja. Zato, ker so bili prepričani, da občina njihove pomoči pri razvoju ne potrebuje. Pa jol! Prepričan sem, da je potrebno vsem, ki to želijo, znajo in zmorejo ponuditi priložnost za oblikovanje svetlejši prihodnosti Kočevske. Si vzeti čas in prisluhniti nejam, potrebam in problemom, jih premisliti in nato tudi udeležiti. Vendar je to mogoče zgolj s skupnimi močmi. Če bomo povezani bo pot lažja, prevešev pa uspešnejša. Najprej se moramo povezati mi, ki tu živimo in si želimo boljše prihodnosti, tako se bomo lažje povezovali s sosednjimi regijami, Slovenijo, Evropo.

Upam na spremembe ne bo dovolj, potrebno jih je ustvariti – zato **POVEZUJEMO KOČEVSKO!**

Volilna številka za župana: 5

www.vladimir-prebilib.si

4.23

JAVNO OBVESTILO

- **Je besedilo, v katerem sporočevalec** (največkrat je to ustanova) **javnost obvešča, da se bo nekaj pomembnega zgodilo.**
- Ponavadi je objavljeno **v medijih in na oglasnih mestih.**
- Navadno **naznanja en pomemben dogodek.**
- Vsebuje **le nujna dejstva: kdo obvešča, koga obvešča, kdaj, kje in kaj se bo zgodilo, včasih je pojasnjen tudi vzrok.**
- Razumljivo mora biti **čim širšemu krogu ljudi.**
- Prevladujejo samostalniki (*predstava, premiera, Lutkovno gledališče, film V leru ...*), povedi so v pasivu (*je bila postavljena, je bil uprizorjen ...*);
- **Vrste** javnih obvestil: programi kinodvoran, gledališč, oglasi, sporedi, jedilni listi, osmrtnice, borzne tečajnice.
- **Oblika:**
 - **glava:** logotip podjetja, naslov (*Obvestilo*),
 - **ogovorni del:** izvemo za naslovnika (*Vse gledalce obveščamo/ Poletno gledališče Križanke vabi ...*),
 - **vsebina:** pomembnejši podatki so natisnjeni krepkeje, lahko je priložena skica,
 - **podpis** sporočevalca ali **vljudnostna poved** (*Prosimo za razumevanje ...*).

Primeri javnih obvestil

DRAMA

BLAGAJNA 01 252 1511 • www.drama.si

Letošnja sezono na naših odrih smo zaključili.

Želimo vam lepe počitnice in se vidimo spet jeseni!

Mladinsko

Gledališki triptih
LJUBEZEN V PISMIM (PREMIERA)
PISMA JOŽI: DANES, 22. 6., ob 20.00
Zasnova: Ivan Rupnik
Izvedba: Ivan Rupnik in Lucija Grm

LE ŠE DANES, 22. JUNJA, VAM OB VPISU V ABONMA PODARIMO
DODATNO BREZPLAČNO VSTOPNICO.
JESENSKI VPIS BO MED
2. SEPTEMBROM IN 30. OKTOBROM
NA TRGU FRANÇOŠKE REVOLUCIJE 5.

Prodajna galerija SNG
Trg francoske revolucije 5
Pon.-pet: 12.00-17.30, sob.: 10.00-13.00
Tel.: 01/25 23 12
www.mladinsko.com

Umetnost na Slovenskem

Javna vodstva v juliju in avgustu:
slovenska: vse arde ob 11.00
angleška: vsak torek, četrtek, petek in
soboto ob 11.00
španska: vse arde v avgustu ob 11.00

Poletne počitniške delavnice

Galerijske slike in ljudske pripovedke
Dva termina: 26.-28. junij in 2.-5. julij
Informacije in vpis: dejavnosti@ng-slo.si

T. (01) 24 15 418, E: info@ng-slo.si
I: www.ng-slo.si | Odprto: od 10.00 do
18.00, ponedeljki zaprto.

Sana Vita zavod – Individualno svetovanje in terapevtske skupine, ki delujejo po posebnem celovitem programu pomoči za mladostnike in njihove starše v različnih psihosocialnih stiskah, partnersko urejanje odnosov. Informacije: Sana Vita zavod, Masarykova 23, Ljubljana, vsak delavnik od 9.00 do 14.00 po telefonu 01/23 01 997, 01/43 03 997, na spletnem naslovu www.sana-vita.si ali osebno.

GLASBA

Ljubljana

ARC Metelkova,
Menza pri koritu
23.00

Theremidi Orchestra - Zasedba: Ida Hirszenfelder, Dare Pejić, Robertina Šebjanić, Tina Dolinšek, Isac Petruzzi, Saša Spačal, Dušan Zidar, Ian Soroka, Luka Frelih, Tilen Sepič in Simon Bergoč. Theremidi Orchestra so bili ustanovljeni po zaključku tridnevne delavnice izdelovanja theremin in theremidi fizičnih vmesnikov na Ljudmili maja 2011. Marca letos so pri neodvisni založbi Trivia Records izdali dvojni EP naslovljen 4011. Koncert. 6. festival mlade neuvpeljavljene poezije ter ostalih ustvarjalnosti Mlade rime. Vstop prost.

Cvetičkama
21.00

Bežigrad fest - Nastopil bo slovenski raper Zlatko s spremljevalno skupino Optimisti. Koncert. Vstop prost.

Etno klub Zlati zob
21.00

Ravi Shrestha in Miha Petric - Kitarista se bosta predstavila s sporedom glasb sveta. Koncert.

Maribor

Več prizorišč
Od 19.30 naprej

Festival Lent - Glasbeni program. Ob 19.30, Oder Art kamp, Bilbi s spremljevalno skupino. Ob 19.30, dvorana Union, Tjaša Cerić (harmonika) s sporedom: J. S. Bach, J. Haydn, M. Ravel, S. Prokofjev idr. Ob 19.30, Jurčkov oder, Andrej Šifrer. Ob 21.00, Sodni stolp, Norah Jones Project. Ob 21.00, Večerov oder, Superhiks in Sell Out. Ob 21.30, glavni oder na Dravi, avstrijska troblina zasedba Mnozil Brass. Ob 23.00, Mladini oder, Subsonic Tribe, Damaris, Yooronyaa, Urke. Ob 24.00, Sodni stolp, makedonski kitarist Vlatko Stefanovski in bolgarski kavalist Theodosij Spassov. 21. mednarodni poletni festival (21. 6.-6. 7.).

LJUBLJANSKA BORZA 17. 6. 2013 / 114

Indeks	Oznaka	Vrednost	Sprememba v odstotkih
Slovenski blagovni indeks	SBITOP	620,47	0,85
Indeks			

vrstni red	način trgovanja	zaključni tečaj	š. spr.	odpiralni tečaj	maks.	mins.	prosečni v mio €	prosečni v tolih	število poslov	zbi.
------------	-----------------	-----------------	---------	-----------------	-------	-------	------------------	------------------	----------------	------

prva kotacija

Gorenje Velenje	N	4,05	-0,25	4,06	4,08	4,05	0,0015	377	12
Inter Europa Koper	N	0,40	0,00						
NKBM	N	0,58	6,61	0,64	0,64	0,58	0,0025	4.190	6
Nika Novo mesto	N	51,00	0,99	50,21	51,00	50,21	0,3718	7.321	59
Luka Koper	N	8,50	2,41	8,50	8,50	8,30	0,0581	6.844	19
Mercator Ljubljana	N	103,15	-1,81	103,00	103,00	103,00	0,1256	1.192	56
Petrol Ljubljana	N	211,50	-1,17	214,00	214,00	211,50	0,0061	29	6
Posavarovalnica Sava	N	7,50	0,13	7,20	7,50	7,20	0,0216	2.894	5
Telekom Slovenije	N	106,05	-1,71	109,90	109,90	106,00	0,0802	750	20
Zavarovalnica Triglav	N	18,10	-0,28	18,10	18,10	17,72	0,0443	2.451	15

standardna kotacija

Alenka	N	0,30	0,00						
Aerodrom Ljubljana	N	15,11	0,73	15,00	15,39	15,00	0,0034	222	4
Delo prodaja	A	14,00	0,00						
Letrika	N	17,00	0,00						
Istrabenz Koper	A	0,22	0,00						
Minotest	A	2,16	0,00	2,16	2,16	2,16	0,0006	300	1
Kompas MTS	A	8,00	0,00						
Nika redne	A	26,90	0,00						
Pivovarna Laško	N	5,00	6,38	5,00	5,00	4,44	0,0561	11.220	9
Probenka Maribor	A	0,60	0,00						
Salus Ljubljana	N	185,00	1,65	185,00	185,00	185,00	0,0007	4	2
Sava Kranj	N	3,39	0,00						
Termo Čatež	A	92,00	0,00						
Unier	N	2,50	0,00	2,50	2,50	2,50	0,0000	1	1
Zito	A	55,60	1,09	55,60	55,60	55,60	0,0006	11	3

JAVNO VABILO

- Je **pozivno** besedilo, s katerim sporočevalec poziva množičnega naslovnika, naj se udeleži določene prireditve (*razstave, predstave, koncerta ...*).
- Sporočeno je lahko po **vidnem** (*časopis, televizija, splet, oglasna mesta*) ali **slušnem** prenosniku (*radio*).
- Javna vabila so lahko letaki, plakati, vabila ... so **oblikovno zanimiva**, razgibana, večbarvna, pomembni podatki so vidno poudarjeni.
- Sporočevalec svoj namen izrazi **neposredno**, npr. z besedami *vabilo, vabimo, vabljeni*.
- **Jezik** javnih vabil je izviran.
- Naslovnik (*ker je množica*) posebej običajno ni imenovan, mora pa biti **imenovan sporočevalec** (*če je ustanova, društvo ... tudi njegov logotip*), **kraj in čas dogodka**.
- Nekatera vabila vsebujejo tudi program prireditve, sodelujoče osebe, tudi podatke o kontaktni osebi.

Primer javnega vabila

8. sobota	Dobrodelna organizacija Fundacija Drevored že drugič prireja dobrodelni bazar z naslovom Gremo na morje. Potekal bo danes od 9. do 14. ure na Adamičevi ploščadi v Grosupljem, njegov namen pa je zbrati čim več sredstev za plačilo letovanja otrok iz socialno šibkih družin iz te občine s sodelovanjem Centra za socialno delo Grosuplje in Rdečim križem Grosuplje. Več informacij na www.drevored.si	
9. nedelja		Dan za izlet. Na Bled, se razumel Na nebeško teraso Premier hotela Lovce, kjer vam poleg drugih dobrot z žara postrežejo s tisto pravo kremno rezino, pripravljeno po originalnem receptu iz leta 1953. Vabljeni!
10. ponedeljek	V prestolnici se obeta pester mesec. V prenovljenem ljubljanskem klubu Cvetličarna bodo ves junij brezplačni koncerti in predstave. Na festivalu Bežigradfest si danes oglejte drugo stand up predstavo, na kateri vas bo zabaval Tin Vodopivec. Več na www.cvetlicarna.info	

JAVNA ZAHVALA

- Je **besedilo**, s katerim se sporočevalec javno zahvaljuje komu za dejanje, ki je sporočevalcu koristilo, je z njim uspešno sodeloval, se je odzval njegovi prošnji ipd.
- Objavljena je v množičnih občilih (*s tem želi poudariti pomen dejanja*).
- Oblika **ni strogo predpisana** (*zgradba se prilagaja vsebini*).
- Je **vljudnostno besedilo** (*pokažemo, da nekoga zaradi določenega dejanja zelo cenimo*).
- Sporočevalec se vedno izraža v prvi osebi ednine, če pa se zahvaljuje v imenu ustanove, pa v prvi osebi množine.

Primer javne zahvale

Humanitarna skicja Peljimo otroke na počitnice

Ponosno vam sporočamo, da se je na račun Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje do petka, 3. julija, nanizalo kar 28.359,50 evrov! Omogočili ste, da bo lahko kar 21 invalidnih in hendikepiranih otrok, ki se nikoli v življenju niso videli morja in ne morejo na počitnice sami, s svojo družino odpotovati na prave klimatske počitnice. In ne samo to, poleg njih bo počitnikovalo še 60 otrok!

Pobuda za akcijo je bila prvič objavljena 2. junija, le v mesecu dni pa ste vsi navedeni omogočili lepe dni številnim mladim. Objavljamo imena donatorjev, kot so navedena v izpisu, ki ga hranimo v uradni listi: STANDEK NADA, NATALIJA, MARTINČ BRAJ JANA, PIPAN ROK, KRISTAN IRENA, KOTAR BARBARA, PERČIČ POLONCA, HROVAT SASA, ORBANČIČ HENRI, JAKLIČ ANDREJ, JENSTERLE FRANC, JANEŽIČ ANDREJA, LAJČIČ JANEZ, JAVERNIK PIJA, JUSTIN MATEJA, PAVLIN

MOJCA, PELČAVER NADA, MOSKON ROZA, SPASOJEVIĆ ECA, KODERMAN SFRBEH, REGINA, MOHORIC MILANA, KNEZ PANIKA, LAVRIČ MARJETA, ŠČAVNICAR SUZANA, STUDIO MARIJA ZAPLOTNIK, NAHIRNI VASILJI, REZUN MATEJA, JURČEN PETER, MALEZIC ANDREJ, OBAL BOJANA, KOCBEK ALENKA, KOS DUSAN, OSTIR ANA, VLAZ SONJA, KRESLIN IRENA, BEČOKLI NADA, BREGAR VLADIMIR BOSTJAN, ANUSA ANA, VIDIC PETRA, PAVLIČ BOJANA, BENCINA DRAGOLJUBA, VIDMAR SNEŽ ALENKA, STROJLE DRAGICA, DOBERSEK HELENA, KELENC ANJUTA, UGRINA URSKA, DOLINSEK URSKA, KOCBEK SLAVICA, BIRO ZA LADSKI INŽENIRING, OBLAK RAINER MIRJANA, KUNAVER JANJA, JAKOPIN NATASA, ČIMPRIC DARJA, KOLENC NIKA, SKUSDEK PETER, DRUŽINA MIKILIC, DRUŽINA RAVNIKAR, BOJČ MILICA, MAZGON METKA, CVETKA DIR PREVOZNIŠTVO, SEVER TIJKA, STRASCEK JUDITA, OZIS LENI, MARISH MANA, BENUJČ DARIANA, JAZBEC ANJA, ROBNIK PAVLA, FILIP, PLETERSKI MITJA, VORSIC ALENKA, JAKIN CERNE MANJA, SINKO JOLANDA, BURNIK MAJA, MLAKAR DARJA, LOGAR JASNA, POGACNIK MARINKA, ZABJEK BOJAN, TRČEK META, KOČVAR MATIJA, VIDALI MARIJA, GABRIJELA, KUNŠIČ DANIELA, JUG TANJA, SEMRL ZORA, ZAVERNIK MARIJA, FAKIN DOMINIČA, HORVAT JOZICA, RADOVANOVIČ ANDREJA, SOSTARIČ MIRJA, POZNIČ SUZANA, NAHIRNI VASILJI, SOK JASNA, S. P., ČEČERIN PETER, GIRANDON DARINKA, BONTEA, ČILENSEK JANA, KUNC VINKO, WOŠTNER EDVARD, NERINA AUGUSTIN, SENCAR PETRA, VIDMAR SREČKO, MAKSIL FRANC, MEKINA LIZA, VAHNE JULKA, IVANOVIČ OLGA, SILARMIRA, PETARKA MARIJA, STRUKELJ OLGA, EDALJEC MOJCA, LIPOVSEK POLONCA, GLOGOVAC BORIS, GLIBOTA DARJA, FRANKO MOJCA, KAMISEK ANTONIJA, KOSER PEVEC MAJA, MARIN JOZE, STERGAR NASTJA, MRVALJAK MARTA, VOLK BORIS, GOLJA ANICA, GANTAR ALENKA, MLAKAR JELERIC MILANKA, KOCJANCIC RADO, KRASIČEV KATJA, LAVRISA BARBARA, TRONTELI MARIJA, MEDICA NATALIJA, KLANČNIK BOZIDAR, BERNJAK DOMINIK, ČUKLIC WEBER ANDREJA, TRNOVSEK ZVONE, LINDIC ALEKSANDRA, EPRO, D. G. O., OGRIN MARIJA, ZDOLSEK MARTA, KOVACIČ FRANCISKA, VRBNJAK ANGELA, ZIBERT MARINKA, VRČON

VIKTORIJA, VRATIC MILKA, GOLOB INES, POKRIVAC MARKUNIDA, JELENC KSEMILJA, DRENOVEC MILIVOJ, MARIJUSKA MARIJA, MERKANDER SERGEJ SASA, KOVAČIČ HELENA, PETRUC DUSAN, KECMAN BREDA, EXIGO, D. G. O., SKUBIC JOZICA, MERTELJ MARIAN, SVETIN JUDITA, ČABASEK HELENA, PAVLOVČIČ LOG TAJSA, BERCE CELIČ GOJ SONJA, KOPRIVNIKAR MARIJA, ZALAR IRENA, ČUK ZDRAVKA, KACIN BEDIČ MARIJA, MAKŠIN CVETKA, BLAZIČ JOZE, BOSTJANCIC ANITA, BERNIK DERM ALENKA, ZEVIČ VERA, MADON MITJA, KULOVIČ VINKO, VODNJOV DAMIJAN, MULJAVEC URSIC MITA, PAHOR SIMONA, PRJESK IZTOK, PREVORČNIK SIMONA, MAZOVČEK GREGA, MEDVED MILAN, ZORKO MARTIJA, NOVAK MATEJ, GURIZER SASA, PAVSIČ ALENKA, BREDA RAK, PAVLIN MOJCA, SODJA MARTA, NOVAK MARJETA, MACER ALENKA, NOVAK BOJANA, KOCBEK SLAVI-

Otroci se vam zahvaljujejo za vse darove.

CA, KRIVEC ANITA, OBLAK DARJA, MOHOR HABJAN, PERKIC IVANA, KOROSEC LORENA, ZUPANČIČ MIRIAM, SKET BORIS, HORSTNAR BRENTIN LILIJANA, ANDRIČIČ DRUŽINA, SABADIN ALENKA, KUMAR IRENA, ROZMAN MARIJA, BOJKIČ DRUŽINA, HABIAN GABRIELA, SUŠNIK MARJETA, POHRENTA PETRA, KHALIL SNIDER JANA, BALANTIC FRANC, TAM, D. G. O., MENCINGER VIOLETA, RUDOLF MARKO, PINTAR, VILER ZI ATKA, OKOREN MARTIN, CON MATEJA, LEBEN AMALIJA, GREGORIC ZDENKA, KOPRIVNIKAR MILENA, BEŽEK BUCIČ TANJA, KOPAC JOZE, STIGLIC FRANCE ALENKA, MUKAVEC ČUK RENATA, ZAJC MATIJA, MUCK CETINA MARIJA, MARIC JANJA, BANKA SLOVENIJE, PERC BARBARA, BERKOPEČ JURIJ, PIVK JERNEJ, NAKRST PRIMOŽ, MOHAR TEODOR, VODOPIVEC STANČKO, LILJA MATEJ, BRENCIČ MOJCA, HIPROM, D. G. O., ZARNIČ JELENA, KOŽELJ OBLAK VESNA, DROBIČ MATEJA, OMAN KATJA, VOJVODA IJA, VERSTOVSEK, SULI-

GOJ VESNA, PAVLOVEČ DAMJAN, VERSTOVSEK MARJANA, VEKOVNIK FRANC, KMET ANDREJA, SMAJDEK URSULA, MAHORČIČ SASA, GOLJA GREGOR, BAJTI MOJCA, DEMČAR ZADNI MOJCA, ZUŽIČ ZERJAL BREDA, JURICEV ROBERT, LESJAK GABER, ŽIVKOVIC ANTONIJO, OBLAK URSKA, HAZISKO-VANJE FRANCISEK, STRASEK ZINKA, TOMAN PFAJFAJ MARTINA, SAFARIČ MILAN, IMENSEK KATKA, MARCHET FRANCA, KRAPS PETER NEDA, LENCIC ALENKA, PEČIČ MARTA, KUKOVČEK TOMAZ, FRATNIK GABRIJELA, BEBEC JANA, PAULIČIČ MARIJA, KAPELJ JELENA, KOZINA NADA, HUMAR, PAVLIN HERN BREDA, PRIMAN TEA, SVETLIČIČ MARJAN, ZNIDAR ANDREJA, NARALOČNIK SIMONA, DE COSTA CLAUDIA, PIVKO IZTOK, NEDELKO METKA, ZAJC JOZE, BRATUSA JOZICA, JURČEC NADA, KRASOVIČ TATJANA, VIDMAR NIVES, DUBRIČ MELITA, MLAKAR ALENKA, BOHANEČ MARKO, FIDLER SOCA, VORSIC ALENKA, ČERNE SLAVICA, ČEGLAR MIHAILA, SIRCA LJUDMILA, ROLČ HELGA, SRAJ AMALIJA, PODREKAR MARIJA, VILFAN KAVČIČ EVA, MARIANA, STUPIČA MARIJA, KOPUČAR DARJA, GLAZER ALENKA, SLANA MIRAN, MAKSIL FRANC, PEFER MOJCA, PAPDO ERIK, CANDER MIRANDA, DEBELEČ STANČKO, ZASEBNA ZOBUA ORDINACIJA, ZAKRAJSEK MATILDA, MEZE PETER, KOSOVINČ JOZICA, KLEMENC JELENA, MAHNIK MAIG HAELE, OCVRK FRANC, LIA AGENT TRGOVINSKI, TURK NADA, GRUM KSENIJA, VIDMAR IVAN, S. P., SVETINA NADA, PEČNIK TATJANA, MOČIVNIK HELENA, BALEK MELITA, MARIJA ROK, KORELC DARJA, ZAJEC MARTA, OBLAK VERA, COLARIČ MARJETA, DOMAČA PEKA, D. G. O., VISTOPOPSKI NIKA, KOHONT ANDREJ, CRNIVEC ŽIVKA, NAHIRNI VASILJI, TIŠIČ SPORT, D. G. O., RESMAN MARIJA, ROM PETER, ZUPANČIČ MAJA, ZAVOLOVSEK ALENKA, MEZNARČIČ BORUT, VOJNOVIČ LENKA, BERTONČELJ NATASA, NARDIN ZELJKA, POHAR ROMANA, ZALOKAR MAVSAR NADA, ZALOŽNIK TATJANA, KRASNA ANDREJ, PAVČE MARIJA, SIFRAR NATASA, LATIN IRENA, ČIMPERMAN JASNA, BOH HOCČVAR MAJA, FTICAR MARIJA, NOVAK ALENKA, VIDMAR REZI, ŽIGONČ MILANA, BRADAC STERN TATJANA, B. MEGLIČ JANA.

Hvala iz srca in en velik topel objem!
Uredništvo One in ZPM Ljubljana
Moste-Polje

ESEJ

- Je besedilo, v katerem pisec **predstavlja svoje osebno stališče** do izbrane teme (iz književnosti, filozofije, politike, medicine, prava, fizike, kulture ...) in ga utemeljuje.
- Je na meji med **umetnostnim in neumetnostnim besedilom**.
- Zanj so značilni polemičnost, asociativnost in citiranje drugih avtorjev.
- Ena od vrst esejja je **šolski esej**, ki ga dijaki pišejo tudi na maturi (npr. pri slovenščini in filozofiji). Pravimo, da je šolski esej metabesedilo (besedilo ob besedilu). Pri pisanju šolskega esejja se dijaki ravna po navodilih (voden esej), zaželena pa je tudi izvirnost. V **razpravljalnem esejju** primerjajo književna dela, pri **razlagalnem (interpretativnem) esejju** pa razlagajo svoje dojemanje krajšega književnega besedila oz. odlomka ali primerjajo dvoje (ali več) krajših besedil (npr. odlomkov oz. pesmi).
- **Šolski esej** je sestavljen iz **uvoda** (kjer se izpostavi teza oz. problem), **jedra** (kjer se analizira priložena navodila), in **zaključka/sinteze** (kjer se povzame ugotovitve celotnega esejja).
- Načini razvijanja teme v esejju: **pripovedovanje, opisovanje, razlaganje, utemeljevanje ... in posploševanje**.

BESEDA JE STRAŠEN KONJ

Diagnosticiranje duševnih bolezni je tako problematična naloga psihiatrov, da bosta pomen zdravnikove odločitve in bolnikovega doživljanja svojega stanja najbrž za vselej ostala najpomembnejši del polja intimne in socialne drame psihiatrovega poslanstva in pacientove usode. Ena od velikih zadreg v psihiatriji je pravo poimenovanje izjemnih stanj duha. Naj gre za duševne bolezni v ožjem pomenu besede, za 'živčnosti' (nevrotičnosti) ali pa za krizna stanja zaradi psihotraumatskih doživetij. Razmišljam o shizofreniji, osrednji duševni bolezni.

Pred letom 1908 je znameniti Emil Krapelin bolezen poimenoval 'zgodnja demenca' (demenca je upad ali izguba intelektualnih, predvsem spoznavnih sposobnosti). Pojem se je že v tem stoletju delujočem Eugenu Bleuerju zdel neprimeren in tak tudi je. Nadomestil ga je s še danes veljavno 'shizofrenijo' (shuza - razcep, frenija - razum, um, pamet). Tudi v deseti reviziji Mednarodne klasifikacije bolezni 1992 (imenovani pariška) beseda shizofrenija ohranja svojo legitimno medicinsko sporočilnost. Mnoge opredelitve duševnih bolezenskih stanj, tudi shizofrenija, se mi zde zaradi strokovnih in etičnih razlogov problematične, nekatere vprašljive.

Shizofrenija je v desetletjih postala metafora (prisposoba) za vsakovrstne posameznikove in družbene degradacije. Diagnosticiranje duševne bolezni s to besedo je zato kljub zadostitvi strokovnim merilom vselej dramatično in strašljivo. Saj opredelitev v človekovi zavesti predstavlja usodno in dokončno zlo.

Beseda 'shizofrenija' je z leti postala tudi zmerljivka ("pošizil je") in del pocestnega slenga najstrukov, v izničevalnem pomenu pa jo uporabljajo tudi drugorazredni pisuni. Zmeraj z namenom, da bi kakšnega poniglavega javnega delavca ali družben pojav izničili tudi s tem, da ga primerjajo z zadržanjem duševnih

bolnikov. Cinizem brez primere. Tako kot se s poimenovanjem shizofrenije otepajo tako imenovani uporabniki psihiatrije, se z njo že več desetletij mučim tudi sam in verjetno se muči tudi precej mojih kolegov. Saj beseda zaradi svoje metaforične sprevrženosti že zdavnaj ne more več biti verodostojen medicinski pojem nekega duševnega pojava. Socialna dimenzija te diagnoze pa je v času razkrajanja vrednot in vseobvladujočega pragmatizma dejansko zastrašujoča. Morilska. Kako se ubraniti pred njeno razdiralno močjo? Kako jo nadomestiti? Ukiniti? Mar ni beseda tudi v sami medicinski praksi le še razmeroma splošen pojem za sporazumevanje. Z njegovo uporabo pristajamo na absolutno veljavnost utilitaristične etike, ki pravi, da moralno vrednost postopkov merimo z njihovo koristnostjo (Jeremy Bentham, 1748-1832).

Kaj storiti, da bi bili pravičnejši in predvsem določnejši? Kot strokovnjaki in misleci ne moremo zanikati zle okoliščine, da je en odstotek vseh ljudi na svetu obremenjen z boleznijo, ki ima tako kruto ime. K sreči pa redkokdaj usoden potek.

Bolezen je endogena. Nastane na heredokonstitucionalni osnovi (heredo - dedni, konstitucija - telesna zgradba). Pravimo, da se pojavi zaradi notranjih vzrokov. Zunanji so za vznik bolezni majhni. Moje izpraševanje v zvezi z navedenim je v usodni povezavi med bolnikom in zdravnikom, med posebnim duševnim stanjem bližnjega in menoj. Jaz sem tisti, ki bolezen zaznamuje. Z besedo ali s šifro. Sem tisti, ki z lučjo krute resnice posvetim v 'razvoj dogodkov'.

Nekoliko laže bi se počutil, če bi bolezensko duševno stanje namesto z izrazom shizofrenija zaznamoval s pojmom. endogena motnja. Naziv je prikladnejši tudi zato, ker dopušča mnogo širšo ubešeditev drugačnosti. Iz stiske jezika, ki je usoda pesnikov in znanstvenikov, sta le dva izhoda. Prvi je beg v posploševanje. Drugi pa je pristanek na nepreklicnost zla. Moj izhod iz ujetništva prostosti se glasi: Shizofrenije ni, je samo odnos do nje.

Jože Felc

Vaje

1. V **predstavitvi osebe** z naslovom **To sem jaz** predstavite sebe. Besedilo naj bo sestavljeno iz 250 do 280 besed. Upoštevajte vse zakonitosti te besedilne vrste.

2. Zamislite si, da ste turistični vodič. Predstavite **potek turistične poti** po vašem domačem kraju določeni skupini turistov. Vse potrebne podatke si izmislite. Besedilo naj bo sestavljeno iz 180 do 230 besed.

3. Predstavljajte si, da ste eden od organizatorjev prireditve Glasbeni večeri v mojem mestu. Na premierno predstavo boste povabili tudi župana vašega mesta. Sestavite **uradno vabilo** zanj. Vse potrebne podatke si izmislite in upoštevajte vse zakonitosti zgradbe uradnega vabila. Jedrni del naj obsega od 80 do 100 besed.

4. Zamislite si, da ste novinar/-ka lokalnega časopisa v vašem kraju. Ob krajevnem prazniku, ki ga praznujete 25. maja, je vaš kraj obiskala delegacija iz pobratenega mesta Videm iz sosednje Italije. Napišite **poročilo** o tem srečanju. Vse potrebne podatke (potek srečanja, imena in priimke ljudi ...) si izmislite in upoštevajte zakonitosti te besedilne vrste. Besedilo naj obsega od 150 do 180 besed.

5. **Objektivno predstavite svoj rojstni kraj.** Pri tem upoštevajte vse zakonitosti te besedilne vrste. Besedilo naj obsega od 220 do 250 besed.

6. Prijatelju iz tujine (ki ste ga spoznali preko spleta) **subjektivno predstavite svoj rojstni kraj.** Pri tem upoštevajte značilnosti, ki veljajo za tako predstavitev. Besedilo naj obsega od 140 do 180 besed.

7. Opišite semafor. Pri tem upoštevajte vse zakonitosti te besedilne vrste. **Opis naprave** naj sestavlja od 230 do 250 besed.

8. Napišite **uradni življenjepis**, ki bi ga kot izmišljeni dijak Tone/Maja Plut priložil/-a k prošnji za štipendijo. Upoštevajte vse značilnosti življenjepisa in naj obsega od 150 do 170 besed.

9. Zamislite si, da ste predsednik razredne skupnosti 3. a razreda. Bili ste na ekskurziji na Bledu, kjer so se nekateri sošolci neprimerno obnašali: hodili so po tamkajšnjih zelenicah, plašili race in labode na Blejskem jezeru, bili so preveč glasni ... Krajan Bleda Tone Čop je zato napisal o tem pritožbeno pismo ravnatelju vaše gimnazije. Ravnatelj vas je zato poklical na zagovor in pojasnilo. Po temeljitem pogovoru z njim ste se odločili, da boste v imenu 3. a razreda napisali **uradno opravičilo**, v katerem se boste opravičili omenjenemu krajanu in mu pojasnili pretirano mladostno razposajenost vaših sošolcev.

Vse ostale potrebne podatke si izmislite. Besedilo naj obsega od 150 do 180 besed.

10. Predstavljajte si, da ste predsednik mladinskega kluba v vašem kraju. Organizirali boste vaško veselico, kjer bo osrednji gost ansambel Čuki. Napišite **javno vabilo**. Izmislite si potrebne podatke in upoštevajte vse značilnosti te besedilne vrste. Besedilo naj obsega od 40 do 60 besed.

11. Napišite **prijavo na razpis** za delovno mesto knjižničarja/-ke, ki ga razpisuje Osrednja knjižnica Ivana Tavčarja, Šolska ulica 2, 4220 Škofja Loka in je bilo objavljeno v časopisu Delo v petek, 15. 5. 2013. Zahtevani pogoji so diploma iz knjižničarstva in dve leti delovnih izkušenj. Teh pa vi nimate, zato v prijavi skušajte kljub temu prepričati ravnatelja omenjene knjižnice, da naj prav vas sprejmejo na to delovno mesto. Besedilo naj obsega od 250 do 300 besed.

12. Zamislite si, da ste dijak 4. letnika Gimnazije Kranj. Jeseni bi radi nadaljevali šolanje na Visoki poslovni šoli v Ljubljani. Napišite **prošnjo za štipendijo** in jo naslovite na Novo Ljubljansko banko (NLB), poslovno enoto Kranj, Koroška 12, 4000 Kranj. Manjkajoče podatke si izmislite sami; pri tem upoštevajte vse značilnosti te besedilne vrste. Besedilo naj obsega od 110 do 130 besed.

13. Za šolsko glasilo napišite **oceno** knjige, ki ste jo nazadnje prebrali, filma ali gledališke predstave, ki ste si jo nazadnje ogledali, ali koncerta, ki ste ga nazadnje obiskali. Obsega naj od 180 do 200 besed.

14. Zamislite si, da ste pri rolanju padli in si zlomili nogo. Starši so vas odpeljali na urgentni oddelek Kliničnega centra Ljubljana, kjer vam je zdravniška ekipa hitro in kakovostno pomagala. Napišite jim **javno zahvalo** za dobro opravljeno delo. Ostale potrebne podatke si izmislite; besedilo naj obsega od 70 do 90 besed.

15. Zamislite si, da ste odšli v trgovino z oblačili in bi si radi kupili nove hlače. Napišite **pogovor** s prodajalcem/-ko te trgovine v obsegu 60 do 80 besed. Replik naj bo najmanj šest. V zapisu uporabite zborni jezik.

16. Zamislite si, da ste urednik šolskega glasila (ime si izmislite). Sestavite **slogan**, s katerim boste propagirali izid nove številke.